

AVUSTRALYA PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1.	DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2.	PAZARIN ÖZELLİKLERİ	19
3.	ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	23
4.	PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	33
5.	ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	38

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

Avustralya'ya kişi veya Őirketlerce gerçekleŐtirilecek ithalat için genel olarak ithalat lisansı uygulaması bulunmamakla birlikte, bazı malların ithalinde eŐyanın özelliğine göre çeşitli kamu kurum ve kuruluŐlarından izin alınması gerekmektedir.

Avustralya, özellikle kamuya güvenliğine zarar verebilecek, evre kirliliğine neden olabilecek eşya ile insan, bitki ve hayvan sağlığını tehdit edebilecek bazı tarım ürünlerinin ithalatına yasaklama veya karantina uygulaması getirebilmektedir.

İlaçlar, ateşli silahlar, antika eşya, iletişim malzemeleri, taŐıtlar, gıda ürünleri, canlı bitki ve canlı hayvan ve hayvansal ürünler ile uluslararası kısıtlamaya tabi ülkelerden gerçekleştirilen ithalat için ilgili kuruluŐtan izin alınması gerekmekte veya bu ürünler ithalatta kontrole tabi tutulmaktadır.

Avustralya, taze meyve ve sebze ile kırmızı ve tavuk eti ithalatına sıkı gıda kontrol tedbirleri uygulamaktadır (İthal Gıda Kontrol Kanunu - Imported Food Control Act 1992). İhracatçıların, gıda ürünlerine ilişkin sağlık gerekliliklerine, etiketlemeye ilişkin kurallara ve standartlara hakim olmadan Avustralya'ya yönelik imalat ve sevkiyat yapmamaları önem arz etmektedir. İthalatta uygulanan sağlık kurallarına ve uygulanan ürünlere ilişkin liste ve detaylar sürekli değişiklik gösterdiğinden sevkiyat yapılmadan önce, Avustralya Tarım Bakanlığı Avustralya Biyogüvenlik İdaresi'nin (Biosecurity Australia) (<https://www.awe.gov.au/biosecurity-trade/policy>) adresli internet sitesinden ithalat için gerekli bilgi, belge ve Şartlar kontrol edilmelidir. Anılan sitede (<https://bicon.agriculture.gov.au/BiconWeb4.0>) adresinde yer alan BICON (Biosecurity Import Conditions Database) isimli veri tabanı üzerinden madde ismi veya gümrük tarife pozisyonu girilmesi suretiyle arama yapılabilmekte ve eşya bazında ithalatta aranan Őartlara ulaşılabilmektedir.

rnlerini gümrükten çekmek isteyen Avustralya'daki ithalatçıların, gümrük işlemleri ve Şartları konusunda bilgi almak için en yakın gümrük bilgi merkezlerine başvurmaları gerekmektedir. Bununla birlikte gümrük idarelerinin, gümrük giriş beyannamelerini ithalatçı adına doldurma yetki ve görevi bulunmamaktadır.

Gümrük beyanname işlemleri firmanın beyanı esas alınarak yapılmakta olup, firmanın bu husustaki sorumluluğunun bilincinde olması aksi halde yanlış veya yanıltıcı bilgi vermenin ağır cezai yaptırımlara sebep olacağının farkında olması gerekmektedir. Bu nedenle, hukuki bir zorunluluk olmamakla beraber, ithalatçıların, gümrük işlemlerini gümrük komisyoncuları/müşavirleri aracılığıyla yapmaları tavsiye edilmektedir.

Gümrük Komisyoncuları, ithal malların gümrükten çekilmeleri konusunda uzmanlaŐmıŐ kiŐilerdir ve kendilerine Gümrük İdaresi tarafından lisans verilmiştir. Bu kişilerin adreslerine, telefon rehberi olan "Yellow Pages" deki "Customs Brokers" baŐlıĐından veya Avustralya Gümrük Komisyoncuları Birliği'nin mahalli temsilciliklerinden ulaşılabilir. Ayrıca, gümrük

müşavirliği yetkisini haiz şirketler Avustralya Sınır Gücü'nün (Australian Border Force) web sayfasında (<https://www.abf.gov.au/licensing/brokers/brokerages>) yer almaktadır.

Bütün gümrük işlemlerinin %98'inin yapıldığı elektronik gümrük sistemi, kamu resmi tatil günleri dışında, günün en az 15 saati kesintisiz hizmet vermekte ve küçük bir oran dışında bütün gümrük komisyoncuları bu sisteme elektronik olarak bağlı bulunmaktadır. Bireysel ithalatçılar da internet ortamında bu sisteme giriş yapabilmektedirler.

Kendi gümrük işlemlerini yapma yolunu seçen ithalatçılar, malı ithal ettikleri eyaletin gümrük işlem bölümlerinden, elle girilen gümrük beyannamesi doldurarak da gümrük işlemlerini yapabilmektedir. Standart çalışma saatleri, hafta içi 8:30 ile 17:00 arasındadır. Daha geniş bilgi almak isteyen ithalatçı/ihracatçılarımız, (1300 363 263) veya (+61 2 6196 0196) numaralı telefonlara başvurabilirler. Gümrükle ilgili diğer bilgiler ise, Avustralya Gümrük İdaresinin (www.abf.gov.au) adresli web sayfasından temin edilebilmektedir.

İthalat Rejimi

Gümrük Giriş Beyannamesi veya Gayri Resmi Giriş Beyannamesi ile birlikte Gümrük İdaresine verilmesi gereken evraklar asgari şunlardan oluşmaktadır:

- Konşimento (Bill of Lading or Air Waybill)
- Fatura
- Paketleme listeleri ve sigorta evrakları gibi diğer evraklar

Avustralya Gümrük İdaresi, özel bir formda fatura talep etmemektedir. Normal ticari faturalar ve konşimentolar kabul edilmektedir. Bu dokümanlar şu bilgileri içermelidir:

- Fatura şartları (FOB, CIF gibi)
- Faturadaki para birimi (AUD gibi)
- Ürünü satan firmanın (Consignor) adı ve adresi
- Ürünü satın alan firmanın (Consignee) adı ve adresi
- Ürünün tam tanımı
- Ürünü Avustralya'ya getiren gemi veya uçak şirketinin ismi
- Ürünün menşei ülke (tercihli gümrük vergisi sözkonusu olması halinde, buna ilişkin üretici beyanını içermelidir).
- Ürün paketlerinin sayısı ve her pakette yer alan ürün sayısı
- Ürünün miktarı
- Ürünün alıcıya satış fiyatı
- Ürünün dış ambalajı için katlanılan işgücü maliyeti
- Dış ambalajın değeri
- Varsa telif ücretleri
- Nakliye ve sigorta ücretleri

Avustralya'nın 1901 sayılı Gümrük Kanunu'na göre, ithalatçıların bir ithalat işlemiyle ilgili ticari evrakları, talep edildiğinde Gümrük İdaresine sunulmak üzere, gümrük giriş tarihinden itibaren beş yıl süre ile saklamaları zorunludur. Bu evrakların istenildiğinde sunulmaması halinde, 2.000 AUD ceza uygulanmaktadır.

Gümrük Tarifeleri

Avustralya'ya ithal edilecek bütün ürünler, gümrükten geçmek durumundadır. İthalatçılar, 1.000 AUD'nin üzerinde değere sahip tüm işlemler için resmi Gümrük Giriş Beyannamesi ibraz etmek zorundadırlar. Bu değerlerin altındaki mallar, basitleştirilmiş prosedürle gümrükten çekilebilmektedir.

Gümrük Giriş Beyannamesinin ücreti, elektronik giriş veya elle giriş yapılmasına bağlı olarak değişmektedir.

Avustralya Gümrüğü, ithal edilen ürünlerin gümrük vergisine esas kıymetinin tespitinde, Dünya Ticaret Örgütü'nün Kıymet Anlaşması'nın kriterlerini esas almaktadır. İthal edilen ürünün kıymetinin tespitinde, başka bir ifade ile malın gümrük değerinin tespitinde, birden fazla yöntem olmakla birlikte, en çok kullanılan yol "alım değeri" (transaction value) metodudur. Bu değer, mal için ödenen gerçek değerdir. Bu metodun ana şartı, alıcı ile satıcı arasında malın fiyatını etkileyebilecek bir ilişki bulunmamasıdır. Matrah tespiti teknik ve detaylı bir konu olduğu için, bu hususta sorunla karşılaşan ithalatçıların Gümrük İdaresi yetkilileri veya gümrük müşavir/komisyoncuları ile görüşmelerinde fayda görülmektedir.

Avustralya'ya ithal edilen malın gümrük değerinin tespitinde, ithalatçı tarafından beyan edilen fiyat esas alınmakta ve gümrük idaresi, genellikle bu fiyatın doğruluğunun tespiti amacıyla ithalatçıdan ticari evrakları talep etmemektedir. Ancak, gümrük idaresi beyanın doğruluğu konusunda şüphe duyarsa ilave bilgi ve belge talep etmekte, ithalatçının yanlış bilgi verdiği tespit edilirse cezai müeyyide uygulanmaktadır.

Bu bağlamda, beyana dayalı sistemin gereği ithalatçının bu sorumluluğunun farkında olmasında ve çıkabilecek sorunları dikkate alarak ithal eşyaya ilişkin bilgi ve belgeleri beş yıl süreyle saklamalarında yarar görülmektedir.

Avustralya'nın harmonize sistemi esas alan gümrük tarife cetvelinde ithalatta uygulanacak gümrük vergileri gösterilmekte olup, söz konusu cetvelde yer alan gümrük vergilerinin çok büyük bir kısmı ithal fiyatı üzerinden verginin belirlendiği "ad valorem" nitelikli vergilerdir. Bu kapsamda, peynir ve lor hariç olmak üzere tarife cetvelinde yer alan ürünlerin tamamında %0 ila 5 seviyesinde değişen oranlarda gümrük vergisi uygulanmaktadır (peynir ve lorda ton başına uygulanan 1.220 AUD gümrük vergisi yaklaşık %20'ye denk gelmektedir).

Dünya Ticaret Örgütü 2020 yılı Ticaret Politikaları Gözden Geçirme Raporuna göre, basit bir gümrük vergisi yapısına sahip Avustralya'nın Gümrük Tarife Cetvelinde sekiz haneli olarak yer alan 6.474 adet tarife pozisyonunun yaklaşık %50'sinde gümrük vergisi tüm ülkelere karşı "muaf" olarak uygulanmaktadır. Tarım ürünlerindeki basit ortalama koruma oranı %1,2, sanayi ürünlerdeki ortalama koruma oranı %2,6 seviyesinde iken, tüm ithalat rejimi için ortalama koruma oranı %2,4 seviyesinde oluşmaktadır.

Diğer taraftan, bazı durumlarda, anti-damping ve karşılıklı alınan önlemler çerçevesinde ürün veya ülke bazlı olmak üzere ek vergiler de uygulanabilmektedir. Avustralya gümrük tarife cetvelinin online versiyonuna (<https://www.abf.gov.au/importing-exporting-and-manufacturing/tariff-classification/current-tariff/schedule-3>) adresinden ulaşmak mümkün bulunmaktadır.

Gümrük vergileri, ürünün çeşidi ve menşe ülkeye göre değişiklik gösterebilmektedir. Örneğin, Avustralya, GSP (Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi) kapsamında, DC olarak sınıflandırılan az gelişmiş ülkeler ile DCS olarak isimlendirilen gelişme yolundaki ülkelere yapılan bazı ürünlerin ithalatında normal tarifeye göre daha düşük gümrük vergisi uygulamaktadır. Türkiye de DCS grubuna giren ülkelere DC grubuna tanınan miktar kadar olmasa da bazı malların ithalatında normal tarifeden daha düşük gümrük vergisi alınmaktadır. Bu itibarla ihracatçılarımızın, Avustralya'ya ihraç etmek istedikleri ürünlerin bu kapsama girip girmediğini tespit etmelerinde yarar bulunmaktadır.

Tarife Taviz Programı, bazı belirli şartlar altında, bazı ürünlerin gümrük vergisinden muaf olarak veya indirimli vergi uygulanarak ithal edilmesine imkân vermektedir. İthalatçılar, iç piyasada üretilen aynı veya benzer ürün bulunmaması durumunda, ithal ettikleri ürünler için gümrük vergisinin kaldırılması talebinde bulunabilmektedirler. Konuya ilişkin detaylı bilgi (<https://www.abf.gov.au/importing-exporting-and-manufacturing/importing/cost-of-importing-goods/concession-schemes>) adresinden temin edilebilir.

The Project By-Law Programı da (PBS), Avustralya'da üretilen benzer ürünlerin bulunmaması halinde, tarım ve altyapı gibi önemli projelerde kullanılmak üzere ithal edilen sermaye mallarının gümrüksüz ithaline izin vermektedir. Bu durumda ithal edilecek ekipmanların toplam değerinin 10 milyon AUD'den fazla olması gerekmektedir.

Avustralya Gümrük İdaresi, kişi veya şirketlerden mal ithalatında lisans talep etmemektedir. Bununla birlikte, ürünün yapısına bağlı olarak, bazı izinlerin alınması gerekmektedir.

Avustralya'da bazı ürünlerin ithalatı kontrole tabi tutulmaktadır. İthalat kontrolüne tabi ürünleri ithal edecek ithalatçıların, ithalat izni almak için, ilgili kuruluşlara başvurmaları gerekmektedir. İthalat izninin, ürün Avustralya'ya gelmeden önce alınması gerekmektedir.

Bunlar dışında, ithalatı yasak olan veya kısıtlamaya tabi bulunan değişik ve fazla sayıda ürün bulunmakta olup, güncel liste (<https://www.abf.gov.au/importing-exporting-and-manufacturing/prohibited-goods/list-of-items>) adresinde yayınlanmaktadır.

Bu ürünler şu şekilde özetlenebilir:

- Bazı hayvan, deniz ürünleri ve bitkiler ile bunların ürünleri
- Resmi amblem ve işaretler taşıyan ürünler
- Kimyasallar, radyoaktif maddeler gibi sağlık açısından tehlike oluşturacak maddeler
- Yanlış veya insanları yanıltacak işaret ve ambalajlı ürünler
- Ticari marka veya telif haklarını ihlal eden ürünler
- Kültürel mirasla ilgili bazı ürünler
- Karantina kontrolüne tabi ürünler
- Ozon tabakasını inceltici maddeler
- Silahlar
- Narkotik ve fizyoterapik ürünler
- Sansür kontrolüne tabi ürünler

Bu ürünleri veya bunlara benzer ürünleri ithal etmek isteyen ithalatçıların, en yakın gümrük bilgi merkezleri ile temasa geçmelerinde büyük yarar bulunmaktadır. Ülkede yürürlükte olan “Customs (Prohibited Import) Regulation 1956” isimli mevzuata ise aşağıda belirtilen adresten erişilebilir:

http://www8.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdb/au/legis/cth/consol_req/cir1956432/

İthalat aşamasında kontrole tabi ürün grupları ile kontrolden sorumlu kuruluşların isimleri ve iletişim bilgileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

İthalat Kontrolüne Tabi Ürünler ve Sorumlu Kuruluşlar

Ürün Grubu	Sorumlu Kuruluş
Bazı İlaçlar ve Bu İlaçları İçeren Ürünler	Therapeutic Goods Administration GPO Box 100 Woden ACT 2606 Telephone: 1800 020 653 Web Site: http://www.health.gov.au
Hayvan ve Hayvansal Ürünler	Biosecurity Australia GPO Box 858 Canberra City ACT 2601 Telephone: 02 6272 3933 Facsimile: 02 6272 5161 Web Site: https://www.agriculture.gov.au/biosecurity
Gıda ve Bitki	Imported Food Inspection Service GPO Box 858 CANBERRA ACT 2601 Telephone: 02 6272 5027 Facsimile: 02 6272 3682 Web Site: https://www.agriculture.gov.au/import/arrival/clearance-inspection
Ateşli Silahlar ve Diğer Silahlar	Firearms Team, Department of Home Affairs PO Box 25 Belconnen ACT 2616 Telephone: 02 6152 2661 Email: firearms.enquiries@homeaffairs.gov.au
Koruma Altındaki Yabani Hayvanlar ve İlgili Ürünler	Environment Australia John Gorton Building, King Edward Terrace Parkes ACT 2600 GPO Box 787 Canberra ACT 2601 Telephone: 02 6274 1111 Facsimile: 02 6274 1123 Email: cui@environment.gov.au Web Site: http://www.environment.gov.au/
Koruma Altındaki Kültürel Miraslar	Dept of Communication and the Arts Secretariat National Cultural Heritage Committee GPO Box 2154 CANBERRA ACT 2601 Telephone: 02 6271 1610 Facsimile: 02 6271 1599 Web Site: https://www.arts.gov.au/what-we-do/cultural-heritage/movable-cultural-heritage/national-cultural-heritage-committee Email: movable.heritage@arts.gov.au
Motorlu Araçlar	Vehicle Safety Standards Branch

	GPO Box 594, CANBERRA ACT 2601 Attention: Administrator, Motor Vehicle Standards Vehicle Safety Standards Branch Department of Transport and Regional Services Telephone: 1800 815 272 Facsimile: 02 6274 6013 Email: vimports@dotrs.gov.au Web Site: http://www.dotrs.gov.au/land/Imports_Certif/imp-cert.htm
Bazı Ülkelere Uygulanan Kısıtlanmalı Ticaret Konusu Ürünler	Dept of Foreign Affairs & Trade RG Casey Building, John McEwen Crescent BARTON ACT 2601 Telephone: 02 6261 1111 Facsimile: 02 6261 3111 Web Site: www.dfat.gov.au
Ürünlerin Etiketlenmesi	Federal Bureau of Consumer Affairs 40 Allara Street, GPO Box 9839 CANBERRA CITY ACT 2601 Telephone: 02 6213 6000 Facsimile: 02 6213 6159

İç Vergiler

Avustralya'ya ithal edilecek ürünler, gümrük vergisinin yanısıra katma değer vergisi (GST) ile diğer vergi veya ücretlere tabi olabilmektedir. İthal edilen ürüne, bir veya birden fazla vergi uygulanabilmektedir. Bu vergiler, mal ve hizmet vergisi, lüks araba vergisi ve şarap muadele vergisinden oluşmaktadır.

Mal ve Hizmet Vergisi-Goods and Services Tax (GST): GST vergisi ithal edilen ürünlerin büyük çoğunluğuna uygulanmaktadır. İthal edilen bazı ürünler GST'den muaf tutulmuştur.

Bunlar:

- Temel gıda maddeleri,
- Bazı tıbbi yardımlar ve cihazlar,
- Özürlüler tarafından kullanılacak arabalar,
- Kıymetli metaller,
- Gümrük vergisi ayrıcalığı tanınan ürünler'dir (Denizaşırı yolcular tarafından getirilen ürünler; Avustralya'dan götürülüp herhangi bir değişikliğe uğramadan tekrar getirilen ürünler; garanti kapsamında tamir veya değiştirilme amacıyla getirilen ürünler; ürün güvenliği kapsamında satıcı tarafından talep edilen ürünler; tamir, yenileme veya bir işlemde geçirilerek ihraç edilmek üzere ithal edilen ürünler, miras kalmış ürünlerin ithali, ödülleri, posta yoluyla gelen 1000 \$ ve altı, diğer yollarla gelen 250\$ ve altındaki ürünler).

GST, mevcut durum itibariyle, %10 nispetinde uygulanmaktadır. İthalat söz konusu olduğunda, GST vergisinin uygulanacağı matrah 'vergiye tabii ithalat değeri' olarak isimlendirilmekte ve şu şekilde hesaplanmaktadır:

GST Vergi Matrahı = Malın Gümrük Değeri+Alınan Gümrük Vergisi (gümrük vergisine tabi ise) + Nakliye + Sigorta + Şarap Muadele Vergisi (ürün bu gruba giriyorsa)

GST ile ilgili daha ayrıntılı bilgi Avustralya Vergi Ofisi'nin (www.ato.gov.au) adresinden alınabilir.

Şarap Muadele Vergisi-Wine Equalisation Tax (WET): WET aşağıdaki alkollü içeceklerle uygulanmaktadır.

- Köpüklü şarap ve alkülü artırılmış şaraplar dahil olmak üzere, üzüm şarapları,
- Marsala, vermut şarap kokteyli gibi üzüm şarabı ürünleri,
- Diğer meyve ve sebze şarapları,
- Cider ve Perry,
- Bal likörü ve hatır (sake)

WET = %29*[Malın Gümrük Değeri + Alınan Gümrük Vergisi (gümrük vergisine tabi ise) + Nakliye + Sigorta + Şarap muadele vergisi (ürün bu gruba giriyorsa)]

Lüks Araba Vergisi-Luxury Car Tax (LCT): LCT, dokuz kişiden ve iki tondan daha az yük taşımak için imal edilen ve tespit edilen miktarın üzerinde değeri olan motorlu araçlara uygulanmaktadır. LCT oranı %33'tür.

Yolcu taşıma kapasitesi ne olursa olsun, limuzin arabalara LCT uygulanmaktadır. 2022/2023 mali yılı için, lüks kategorisinde değerlendirilen arabalar için LCT eşik değeri, GST eklenmiş haliyle ithal veya satış fiyatıyla yakıt tasarruflu araçlar için 84.916 AUD, diğer araçlar için 71.849 AUD'dir.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Avustralya'da işletmelerin başarılı olmasına yardımcı olacak bilgi, hizmet ve destek için temel ve pratik bilgiler Avustralya devleti tarafından "Australia Business" isimli resmi web sitesinde yayınlanmaktadır. Buna göre (<https://business.gov.au/legal/fair-trading/product-safety-rules-and-standards>) adresinde yer aldığı üzere Avustralyalı tüketicilere gerek mağaza gerekse çevrimiçi platformlarda ürün tedarikinde bulunan tüm işletmeleri ilgilendiren, uymaları gereken ürün güvenliğine yönelik kural ve zorunlu standartlar mevcuttur.

Diğer yandan yasaklatılan ürünler ve geri çağırımlar gibi ürün güvenliğine yönelik diğer zorunluluklara da uyulması esastır. Burada tedarikçilerden kasıt perakendeciler, toptancılar, distribütörler, ithalatçılar veya üreticilerdir.

Buna göre iki tür zorunlu ürün standardı vardır:

1. Ürünün performans, kompozisyon, içindekiler, üretim veya işleme yöntemleri tasarım, yapım, kaplama veya ambalajına dair güvenlik standartları ve
2. Belirli ürünleri satın aldıklarında tüketicilere verilmesi gereken bilgilerle ilgili bilgi standartları. Kozmetikler için içerik etiketleri, tütün ürünleri için sağlık uyarı etiketleri ve giyim ve tekstil ürünleri için bakım etiketlemesi bu örnekler arasında sayılabilir.

Avustralya'da genel tüketim malları için ürün güvenliği düzenlemesi, Avustralya Rekabet ve Tüketici Komisyonu (ACCC) ile eyalet ve bölgesel ürün güvenliği otoriteleri arasında bir sorumluluk paylaşımı esasına göre yürür.

Farklı birtakım ürün çeşitlerine göre ürün güvenliğinden sorumlu otoriteler farklılaşabilmektedir. Bu kamu kurumları ACCC'nin web sitesinde detaylı olarak paylaşılmaktadır.

Genel tüketim mallarına yönelik;

- Avustralya Başkent Bölgesi Adil Ticaret - Adil Ticaret ve Uyum, Başbakan, Hazine ve Ekonomik Kalkınma Direktörlüğü
- Avustralya Rekabet ve Tüketici Komisyonu
- Victoria Tüketici İşleri - Adalet ve Toplum Güvenliği Bakanlığı
- Yeni Güney Galler Adil Ticaret - NSW Müşteri Hizmetleri Departmanı
- Queensland Adil Ticaret - Adalet Bakanlığı ve Başsavcılık
- Güney Avustralya Tüketici ve İşletme Hizmetleri - Başsavcılık Departmanı
- Tüketici, İnşaat ve Mesleki Hizmetler - Adalet Bakanlığı
- Batı Avustralya Tüketicinin Korunması - Maden, Sanayi Düzenleme ve Güvenlik Bakanlığı ürün güvenliğinden sorumludur.

Yanı sıra, Avustralya'da belirli ürünlerin güvenliği ve piyasa gözetimine ilişkin olarak bazı kamu kurumları sorumlu kılınmıştır.

Bu kurum ve kuruluşlar şu şekildedir:

- Tarım alanında Avustralya Pestisitler ve Veteriner İlaçları Kurumu - veterinerlik ürünleri hakkında güvenlik bilgileri,
- Kimyasallar alanında, Terapötik Ürünler İdaresi - terapötik ürünlerde kullanılan kimyasallara ilişkin güvenlik bilgileri ve Avustralya Endüstriyel Kimyasallar Tanıtım Programı (AICIS) - endüstriyel kimyasallar hakkında güvenlik bilgileri,
- İlaç ve tıbbi cihazlar alanında Terapötik Ürünler İdaresi - terapötik ürünler hakkında güvenlik bilgileri,
- Elektrikli cihazlar alanında Elektrik Düzenleme Otoriteleri Konseyi - eyaletinizdeki veya bölgenizdeki elektrikli ekipmanlar hakkında güvenlik bilgileri,
- Gıda ürünlerinde Avustralya Yeni Zelanda Gıda Standartları - gıda ve market ürünleri hakkında güvenlik bilgileri,
- Gazlı cihazlarda Gaz Teknik Düzenleyiciler Komitesi - eyaletinizdeki veya bölgenizdeki gaz cihazları hakkında güvenlik bilgileri ve
- Taşımacılık alanında ise Altyapı, Ulaştırma, Bölgesel Kalkınma ve İletişim Bakanlığı - karayolu taşıtları hakkında güvenlik bilgileri açısından ürün güvenliği ve piyasa gözetiminden sorumludur.

Bununla birlikte, aşağıdaki tabloda, bazı ürünler için istenilen etiketleme standartları yer almakta olup, detaylı bilgiler aşağıda sunulan adreste yer almaktadır:

<https://www.health.gov.au/topics/food-and-nutrition/about/food-standards-and-safety#food-standards-in-australia>

Etiketleme Standartları

Standard	Requirement
Standard 2.2.1 Meat and Meat Products	Declaration of offal; fat declarations in relation to minced meat; labelling of formed/joined meat; prescribed names and the labelling of fermented comminuted meat products
Standard 2.2.3 Fish and Fish Products	Labelling of formed/joined fish
Standard 2.4.1 Edible Oils	A declaration of any process used to alter the fatty acid composition of any specifically named edible oil
Standard 2.6.1 Fruit Juice and Vegetable Juice	Labelling of juice blends
Standard 2.6.2 Non-Alcoholic Beverages and Brewed Soft Drinks	Labelling of electrolyte drinks and electrolyte drink bases; prohibition on labelling/presenting non-alcoholic beverages as alcoholic beverages
Standard 2.6.3 Kava	Warning statement
Standard 2.7.1 Labelling of Alcoholic Beverages and Food Containing Alcohol	Alcohol by volume statements; standard drinks labelling; representations of 'low alcohol', 'non-intoxicating' and 'non-alcoholic'
Standard 2.7.4 Wine and Wine Product	Wine and wine products produced in Australia must comply with the requirement in Standards P4 and P6
Standard 2.7.5 Spirits	Geographical indication requirements apply to labelling of spirits
Standard 2.8.2 Honey	Prescribed name
Standard 2.9.1 Infant Formula Products (Standard 2.9.1 is temporarily reserved. In the interim, the provisions of Standard R7 of the old Code apply)	Specific labelling requirements and prohibitions on representations, claims, directions for use and storage; and warning statement
Standard 2.9.2 Foods for Infants	Claims, directions for use and storage; and warning statement

Standard 2.9.3 Formulated Meal Replacements and Formulated Supplementary Foods	Labelling of and limits on claims about vitamins and minerals; advisory statements in relation to use and prescribed names
Standard 2.9.4 Formulated Supplementary Sports Foods	Advisory statements in relation to use; warning statement and prescribed name
Standard 2.10.2 Salt and Salt Products	Labelling of reduced sodium salt mixtures and salt substitutes

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

İhracatçıların, bazı özel ürünlerin paketlenmesi, etiketlenmesi, bileşimleri, pazarlanması ve satışı ile ilgili kurallar ile genel ağırlık ölçü birimleri ile ilgili hususları düzenleyen mevzuata dikkat etmeleri gerekmektedir.

Genel olarak, ithal edildiği şekildeki ambalajı ile tüketicilere satılan veya satışa sunulan paketlenmiş ithal ürünlerin doğru bir şekilde tanımlanması ve imal edildiği ülkenin belirtilmesi gerekmektedir. Ticari tanımlama, görülebilir ve okunabilir bir şekilde ambalaj üzerine yazılmalıdır. Ambalaj üzerine konulan diğer ilave bilgiler ve/veya etiketlemeler doğru olmalı ve ticari tanımlamanın bir parçası olarak konulması zorunlu olan bilgilerle ters düşmemelidir.

Bir paket içerisinde satılan bir ürünün miktarı, metrik sistem birimleri ile olmak üzere, ambalajın ana teşhir paneli üzerinde tam olarak belirtilmelidir. Miktarı belirtirken “net” kelimesi mutlaka yazılmalıdır.

İthalatçı, Avustralya’ya ithal edeceği ürünün doğru işaretlenmesinden sorumludur. Yanlış işaretleme; ürünün ağırlığı, menşei, üreticisi, hazırlanması, içeriği ve telif hakkı gibi hususlarda kişileri yanıltabilecek herhangi bir ekleme, silme veya diğer işlemler anlamındadır.

Yazı ve işaretlemeler;

- İngilizce olmalı,
- Okunaklı olmalı,
- Ürüne iliştilmiş etiket veya marka üzerinde ve kullanışlı olmalı ve
- Bazı durumlarda menşe ülkeyi içerecek şekilde olmalıdır.

İhracatçılar sipariş aldıkları safhada iş yaptıkları firmadan ürünlerinin Avustralya federal ve eyalet hükümetleri paketleme, etiketleme ve ölçüler mevzuatına uygun olup olmadığını mutlaka öğrenmelidirler.

İthalatçılar; Ticari Tanımlamalar Kanunu (Commerce -Trade Descriptions-Act 1905) ve Ticaret –İthalat Mevzuatına (Commercial-Imports Regulations), Ticari Uygulamalar Kanunu’na (Trade Practices Act), Ticari Ölçü Kanunu’na (Trade Measurements Act 1989)-Miktar beyanı: malın

ağırlık, yoğunluk, uzunluk, alan veya sayısı ve paketleyenin unvan ve adresi-, Gıda Standartları Kodu ve Gıda Kanunu'na (Food Act 1989)- paketlenen malın etiketinde gıdanın adı; üreten, paketleyen, satan veya ithal edenin unvanı- menşe ülke, sevkiyat no, gıdanın yapımında kullanılan malzeme, yapım ve son kullanım tarihi- göre Avustralya'ya giren malların doğru bir şekilde etiketlenmesini sağlamakla yükümlüdürler.

Etiketleme menşe ülke ile malların terkiibini göstermelidir. İthal edilen malların sahte ticari tanımlamalar taşıması kanuna aykırıdır. Sahte ticari tanımlama; ağırlık, menşe, üretici, malın terkiibi vs. hakkında herhangi bir tanımda ekleme, çıkarma, silinti yaparak veya başka yollarla yanlış bilgi vermektir.

Avustralya gıda kodunda, pek çok durumda gıda ürünlerinin kodda belirtilen bilgileri içeren etiketi taşıması zorunlu tutulmaktadır.

Etiketin, genel olarak şu bilgileri taşıması gerekmektedir:

- Ürünün ismi veya isim yoksa ürünün yapısını tam olarak gösterecek isim veya tanımlama (Name or Description of the Food),
- Gıda üretim parti numarası (Lot Identification),
- Gıdayı Avustralya ve Yeni Zelanda piyasasına arz eden firmanın ünvanı ve iş adresi (Name and Business Address of Supplier),
- Standart 1.2.3. de belirtilen zorunlu uyarı yazısı ve tavsiye niteliğindeki ibareler ile yeni kodda belirtilen diğer ibareler,
- Ürün bileşenlerinin listesi (Ingredient Listing),
- Tarih İşareti (Date Marking),
- Kalori bilgileri (Nutrition Labeling),
- Katkı maddeleri ile ürün bileşimlerinin yüzdeleri (Percentage Labelling -Characterising Ingredient/s and Component/s),
- Kullanım ve saklama bilgileri (Directions for Use and Storage),
- Yeni Zelanda dışındaki ülkelerden ithal edilen ürünlerin hangi ülkeden geldiği (Menşe Ülke, Country of Origin Labeling).

Ürünün İsmi veya Tanım (Name or Description of the Food): Ürünün ambalajı üzerindeki etiket, ürünün ismini veya tanımını içermelidir. Etiket, ürünün ismi varsa bu ismi, ismi yoksa, ürünün yapısını, niteliğini açıklamaya yetecek kadar bir tanımlama içermelidir. Ürünün ismi veya tanımı, ürünü diğer ürünlerden ayırt etmeye yetecek kadar spesifik olmalıdır.

Gıda için standartta belirtilen isim, o gıda için tespit edilen gıda ismidir ve etikette gözükmeye gereken budur. Eğer ürün için bir gıda ismi tespit edilmemişse veya bir standart yoksa, etiket uygun bir isim taşımamalıdır.

Uygun bir isim; gıdanın ne olduğunu belirten ve tüketiciyi yanıltmayan, şaşırtmayan ve kandırmayan bir isimdir. Bu uygun isim gıdanın içinde yer alan tek bir malzemeyi temsil etmemeli ayrıca, gıdanın karakteri veya yapıldığı yer veya menşei ile ilgili yanıltıcı veya yanlış yönlendirici bir isim olmamalıdır.

Gıda Üretim Parti Tanımlaması (Lot Identification): Parti tanımlaması, paketlenmiş gıdalar için gerekmekte olup, bir ürünün toplatılması gerektiğinde kolaylık sağlamak için istenilmektedir. Parti; belli bir hazırlama veya paketlenme grubu tarafından, aynı dönem içinde (normal olarak 24 saatten az bir süre), aynı şartlar altında hazırlanmış gıda miktarıdır. “Üretim Partisi” tanımlaması, üretici tarafından kullanılan işaret veya kodlardır. Bunun nasıl olacağı konusunda bir şart yoktur. Bir tarih ve tedarikçinin adresine ilişkin bir detay, bir lot işaretinin gerekleri için yeterli olabilir.

Lot tanımlamasının bazı spesifik istisnaları bulunmaktadır. Örneğin, gıdanın içinde bulunduğu büyük paketlerin veya büyük kapların parti numarası taşıması durumunda, küçük paketler halindeki gıdaların parti tanımlamasına gerek yoktur.

Tedarikçinin Unvan ve İş Adresi (Name and Business Address of Supplier): Gıdanın tedarikçisinin adının ve Avustralya veya Yeni Zelanda’daki adresinin, gerektiğinde gıdanın toplanmasına imkan verebilmek için etiketin üzerinde yer alması zorunludur. Bu, tedarikçinin tespitinin ve bildirim prosedürünün kolay olması için zorunlu tutulmuştur.

Tedarikçi, gıdayı Yeni Zelanda veya Avustralya’da piyasaya süren, üretici, ithalatçı, paketleyen veya satıcı anlamındadır. İş adresi, işin yapıldığı binaların bulunduğu yerdir ve cadde numarası, cadde ismi, mahalle, kasaba veya şehir adı, Eyalet, Bölge veya ülke adını gösterir. Posta kutusu adresi yeterli değildir.

Uyarı Yazısı ve Tavsiye Niteliğindeki İbareler: Tüketicinin bilgilendirilmesini teminen, bazı bilgilerin ürünün ambalajındaki etikette bulunması gerekir. Bu bilgiler, tüketicinin sağlık ve güvenliğine yönelik riskin büyüklüğüne bağlı olarak tanımlanmış (prescribed) ifadeler, tavsiye niteliğinde ifadeler veya spesifik tanım şeklinde olabilir.

Tanımlanmış ifadeler, kodda belirtilen formata uygun olarak ve yine kodda belirtilen ifadelerle etiket üzerinde yer alması zorunlu olan spesifik etiketleme ifadeleridir. Bir uyarı ifadesi, tanımlanmış ifadelerin tipik bir örneğidir.

Uyarı ifadelerinin aşağıdaki ürünlerde bulunması gerekir:

- Yoğunlaştırılmış, seyreltilmiş ve değişikliğe uğramış sütler;
- Kava,
- Infant formüle ürünler
- Bebek yiyecekleri,
- Sporculara yönelik olarak hazırlanan gıdalar,
- Bir gıda olarak ve gıdanın içeriği olarak sunulan jöleler.

Genetik olarak değiştirilmiş gıdaların etiketlerinde, ürün veya ürün bileşeninin genetik olarak değiştirildiğini gösteren ibarenin bulunması zorunludur.

Tavsiye niteliğindeki ifadelerin, Kodda belirtilen ifadelerle aynı olmasına gerek yoktur. Kodda yer alan ifadenin vermek istediği mesajı vermesi şartıyla, herhangi bir ifade kullanılabilir.

Nihai ürünün yapımında kullanılan bir bileşenin, katkı maddelerinin yapıları etikette belirtilmelidir.

Ürün Bileşenlerinin Listesi (Ingredient Listing): Açıkça belirtilmedikçe, etiket, ürün yapımında kullanılan bütün bileşenlerin ve birleştirilmiş bileşenlerin listesini içermelidir. Bileşen, gıda katkı maddesi dahil olmak üzere, ürünün üretiminde, hazırlanmasında veya elde edilmesinde kullanılan herhangi bir maddedir.

Birleştirilmiş bileşen, iki veya daha fazla bileşenden yapılmış olan ve gıdanın yapımında kullanılan bir bileşendir. Örneğin spagetti; un, yumurta ve sudan oluşan bir bileşendir.

Bileşenler ve birleştirilmiş bileşenler, kullanılan miktar itibarıyla büyükten küçüğe doğru sıralanmalıdır. Bileşenlerin isimleri, bileşeni tam olarak tanımlayabilecek yeterlikte olmalı ve tüketiciyi aldatıcı ve yanıltıcı bilgi içermemelidir.

Tarih İşaretleme (Date Marking): Paketlenmiş gıdanın dayanma ömrünün etiket üzerinde gösterilmesi genellikle gerekmektedir. İki yıl veya daha fazla raf ömrü olan gıdalar, tarih işaretlemesinden muaf tutulmuştur. Küçük paketler için tanınan muafiyetler dahil olmak üzere diğer muafiyetler Standard 1.2.5.'de belirtilmiştir.

Bir gıdanın, belli bir süre içerisinde kullanılması gerekmiyorsa, tarih işaretleme 'best-before' formatında olacaktır. 'Best-before' tarih işareti, depolama şartlarına uyulması şartıyla, bir gıdanın kalitesini korumasının beklendiği son tarihtir. Bir ürün 'best-before' tarihi geçmiş olsa da güvenli olarak kullanılabilir ancak kalitesinde azalma söz konusu olur. Best-before formatı ile işaretlenmiş bir gıda, zarar görmemiş veya bozulmamış ise bu tarihten sonra da satılabilir.

Bir gıdanın belli bir süre içerisinde kullanılması gerekiyorsa, diğer bir ifade ile, gıdanın sağlık ve güvenlik gerekleri nedeniyle belli bir tarihten sonra kullanılmaması gerekiyorsa, 'use-by' tarih işareti ile işaretlenmesi gerekir. 'Use-by' tarih işareti, depolama şartlarına uyulması şartıyla, bir gıdanın güvenli şekilde tüketilebileceği son tarihtir. Bu tarihten sonra, gıdanın tüketilmemesi gerekir. 'Use-by' işareti ile işaretlenmiş bir gıda, bu tarihten itibaren satılamaz. 'Use-by' ile işaretleme, bir sağlık, güvenlik sorunu oluşturabilecek ürünler ile sınırlandırılmıştır.

Diğer taraftan 'packed on' tarih işareti tek başına kullanılamaz. 'Packed on' sadece, 'best-before' veya 'use-by' tarih işaretleme ile ilave olarak kullanılabilir.

Kalori Bilgileri (Nutrition Labeling): Bazı istisnalara tabi olmakla beraber gıdanın taşıdığı enerji, protein, yağ, doymuş yağ, karbonhidrat, şeker ve sodyum miktarlarının gıda etiketi üzerinde gösterilmesi gerekir.

Bir kalori bilgi tablosu, tanımlanmış bir formatta olmalı ve paketteki gıdanın ve bu gıdanın bir biriminin taşıdığı kalori miktarını içermelidir.

Katkı Maddeleri ile Ürün Bileşenlerinin Oranları (Percentage Labelling -Characterising Ingredient/s And Component/s): Bazı istisnalara bağlı olarak, ürün bileşenlerinin etiket

üzerinde oran olarak gösterilmesi zorunludur. Oran beyanı, gerçek değer olabilir veya tam olması şartıyla minimum değer olabilir.

Kullanım ve Saklama Bilgileri (Directions for Use and Storage): Ürünün kullanımı ve saklanmasına ilişkin bilgilerin ürün etiketi üzerinde yer alması, tüketicilerin kullanım ve saklamaya ilişkin bilgilere gereksinim duydukları durumlarda zorunludur.

Menşe Ülke (Country of Origin Labeling): Bir gıdanın ambalajındaki etiketin, gıdanın imal edildiği ülke ismini taşıması gerekir. Bu hüküm, Avustralya'da üretilen veya Yeni Zelanda'dan ithal edilen gıdalara uygulanmaz.

Özel Etiketleme Gerektiren Ürünler (Commodity Specific Labelling Requirements): Bazı ürünlerin etiketlenmesi, bu genel kurallara ilave olarak başka kurallara da tabidir. İmalatçı/ithalatçı veya perakendecilerin, ürünlerin bu gruba girip girmediklerin tespit etmek için ürün standartlarına bakmaları gerekir.

Aşağıdaki tabloda, bazı ürünler için istenilen etiketleme standartları yer almakta olup, ayrıntılara aşağıda belirtilen adresinden ulaşılabilir:

<https://www.health.gov.au/topics/food-and-nutrition/about/food-standards-and-safety#food-standards-in-australia>

Örnek:

NUTRITION INFORMATION			
Servings per package: (insert number of servings)			
Serving size: g (or mL or other units as appropriate)			
	Quantity per Serving	%Daily Intake* (per Serving)	Quantity per 100g (or 100mL)
Energy	kJ (Cal)	%	kJ (Cal)
Protein	G	%	g
Fat, total - saturated	g g	% %	g g
Carbohydrate - sugars	g g	% %	g g
Sodium	mg (mmol)	%	mg (mmol)
(insert any other nutrient or biologically active substance to be declared)	g, mg, µg (or other units as appropriate)	%	g, mg, µg (or other units as appropriate)
* Percentage Daily Intakes are based on an average adult diet of 8700kJ. Your daily intakes may be higher or lower depending on your energy needs.			

Etiketleme Muafiyetleri (Exemptions From Labelling Requirements): Aşağıda yer alan gıdalar etiketlemeden muaftır:

- Paketlenmemiş gıdalar,
- Beyan edilmesi gereken maddeleri içeren paketler hariç olmak üzere, dışında başka bir ambalaj olmaksızın satılması planlanmayan iç paket içerisinde yer alan gıdalar,
- Satıldığı binalarda yapılan ve paketlenen gıdalar,
- Gıdayı satın alacak müşteri yanında paketlenen gıdalar,
- Meyve veya sebzenin yapısını veya kalitesini bozmayacak ambalajlarda bulunan bütün veya kesilmiş haldeki meyve ve sebzeler.

(<https://www.health.gov.au/contacts/food-standards-australia-new-zealand-fsanx>)

Avustralya ve Yeni Zelanda Sağlık Bakanlıkları tarafından Kasım 2000 tarihinde yeni bir Gıda Standartları Kodu kabul edilmiştir. Bu koda göre, paketlenmiş bütün gıdaların etiketinde gıdaların ne kadar yağ, protein, enerji, karbonhidrat ve tuz içerdiğine ilişkin besin değerleri yer alması gerekmektedir. Etiketlerde ayrıca gıdanın temel bileşenlerinin yüzdesi ve alerjiye sebep olabilecek temel gıdalar belirtilmelidir.

Besin değerlerinin etikette gösterilmesine ilişkin bir örnek tablo aşağıda yer almaktadır. Bu bilgiler ve daha ayrıntılı bilgiler “Standard 1.2.8. (Nutrition Information Requirements)” isimli standartta yer almaktadır.

Sektörün yeni sisteme uyumu ve maliyetlerin asgariye indirilmesini teminen iki yıllık bir geçiş süresi verilmiştir. Bu geçiş süresinde, hem eski Avustralya Gıda Standartları Kodu hem de yeni Avustralya-Yeni Zelanda Gıda Standartları Kodu kullanılabilmiştir. 20 Aralık 2002 tarihi itibarıyla “The Joint Code”un uygulanmasına başlanmış olup eski mevzuat ve standartlar yürürlükten kaldırılmıştır. Yeni Gıda Standartlarına ve etiketleme örneğine Avustralya-Yeni Zelanda Gıda Standartları İdaresinin (<https://www.health.gov.au/contacts/food-standards-australia-new-zealand-fsanx>) web sayfasından da ulaşılabilmektedir.

Avustralya-Yeni Zelanda Gıda İdaresi, 7 Aralık 2000 tarihinde, Gıda Standartları Kodunda, gen teknolojisi kullanılarak üretilen gıdalarda zorunlu etiketleme gerektiren bir değişiklik yapmıştır. Bu etiketleme gerekleri 7 Aralık 2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Buna göre bazı istisnalarla birlikte, bir gıda eğer detectable DNA veya protein içeriyorsa veya genetik olarak değiştirilmiş bir karaktere sahipse bu durum etikette belirtilmelidir. Konuya ilişkin olarak “Standard 1.5.2 Foods Produced Using Gene Technology” isimli standart yürürlükte.

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye

katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikenel.gov.tr/>).

Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

Avustralya GATT Standartlar Kodunu imzalamış olmasına ve DTÖ Ticarete Teknik Engeller Anlaşmasına taraf olmasına rağmen, ürünlerin serbest dolaşımına etki edebilecek bazı kısıtlayıcı standart uygulamaları ve kuralları devam etmektedir.

ISO 9000 serisi gibi kalite standartlarının kullanımı artmaktadır. Milli standart kurumu olan Standards Australia, bir "kalite değerlendirme" bölümüne sahiptir

Avustralya hala ürün girişini zorlaştırabilen bazı standartlara sahiptir. Özellikle telekomünikasyon, otomotiv, beyaz eşya alanında bu standartlara rastlamak mümkündür. Ayrıca bazı tıbbi cihazların, kullanımdan önce onaylanması gerekmektedir.

Avustralya elektrik voltajı 220-240 Volt ve 50 devirdir. Buna göre, buna uymayan makina ve elektrikli cihazların buna uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Elektrikli cihazlar için transformatörler satılmaktadır ancak çok yaygın değildir.

Çoğunu gıda maddelerinin oluşturduğu ithal tüketim ürünleri, eyaletlerin ambalajlama mevzuatına uyması gerekmektedir. Bununla birlikte, eyaletler diğer bir eyaletin mevzuatına uyan ürünlerin kendi eyaletlerinde de satılmasına müsaade etmektedir. Eyalet tarım karantina servisleri, bazı ürünlerin eyaletler arası ticaretini yasaklayabilmektedir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları

IP Australia, ülkenin fikri, sınai mülkiyet haklarını icra eden kurumu olup, (<http://www.ipaustralia.gov.au>) adresinden detaylı bilgi alınabilmektedir. Kurum, fikri, sınai mülkiyet haklarını düzenleyerek yeni fikir ve icatlara yönelik ülkede daha fazla yatırımı yapılmasını amaçlamaktadır.

Genelde Avustralya'da lisans alanında çok az kanuni ve idari yükümlülük bulunmaktadır. Patentlerin, telif haklarının (copyright) ve diğer kanuni hakların özel lisanslarını almak için çok küçük formalitelerin yerine getirilmesi gerekmektedir.

Ticari Marka Kanunu (the Trade Marks Act) lisans alanların veya kanunda belirtildiği şekliyle kullanıcıların kayıt olmalarını zorunlu kılmaktadır. Bir lisans anlaşmasının; verilen lisansın türü, izin verilen bölge, lisans ücreti veya telif hakkı, lisans alanın görevleri ve yükümlülükleri, söz konusu teknolojinin kullanılacağı saha ve süresi, kalite kontrolünün devamlılığı, lisans alan tarafından yapılan yenilikler ve geliştirmelerin mülkiyet hakları, garantiler ve sorumluluklar, teknik yardım ve gizlilik, alt-lisanslar ve görevlendirme ile lisansın sona erme koşullarını ihtiva etmesi gerekmektedir. Lisans anlaşması yapmadan önce her iki tarafın, lisans verilecek ürün veya hizmetin Avustralya'da başka bir şirket adına kayıtlı olup olmadığını araştırması gerekmektedir.

Dağıtım Kanalları

Dağıtım kanalları doğrudan satış, distribütör veya acente kullanımı veya doğrudan yatırımlar/ortak yatırımlar yoluyla oluşturulabilir.

Avustralya'ya ürünlerini pazarlamak isteyen firmalar genellikle acenteler, distribütörler, franchise ve lisanslı firmalarla işbirliği yapmaktadırlar.

Acenteler: Acente veya temsilciler yabancı şirket adına iş yaparlar ve alım anlaşmaları için aracı olurlar. Birçok halde, bir satış acentesinin şartları müzakere etmeye veya bir satış kontratını sonuçlandırmaya yetkisi yoktur. Acente kontratı yabancı firmaya (ihracatçı) yollar, firma da kontratı kabul eder veya reddeder. Ancak, acente yabancı bir firma satış temsilcisi olarak kabul edildiği için acentelik mevzuatına göre yabancı firma, acentesinin yaptığı eylemlerden sorumludur.

Acenteler yabancı bir firma ile acentelik anlaşması imzalayınca ana şirketin talimatlarına uyma, çıkarlarını koruma ve düzgün muhasebe tutmak dahil birçok vazife ve sorumluluğun altına girerler. Acente, hizmetlerinin karşılığını alma ve işine usulsüz son verilmesi halinde alacaklarının ve uğradığı kayıpların tazmin edilmesi hakkını mahfuz tutar. Ancak, Avustralya mevzuatında tazminat için bir emsal yoktur. Taraflar, sözleşmenin sona erdirilmesi için belli hususları sözleşmeye derç edebilirler. Her iki taraf da sözleşmenin sona erdirileceği konusunda makul bir süre içinde birbirlerine haber verirlerse sözleşmeyi sorunsuz sona erdirebilirler. Her ne kadar "makul süre" için herhangi bir belirli süre bulunmuyorsa da hakimler, makul sürenin

verilip verilmediğine, kontratın özelliğini ve yürürlükte kaldığı süreyi göz önünde bulundurarak karar vermektedirler.

Distribütörler: Distribütör bağımsız bir şirket gibi çalışır. Ürünleri yabancı firmadan satın alır ve toptancılara ve/veya perakendecilere bunların dağıtımını yapar. Genel olarak yabancı şirket, distribütörün rakip ürünleri satmasını engelleyemez. Ancak, distribütörler yabancı firmanın acentesi olarak kabul edilmediği için yabancı firma onun eylemlerinden sorumlu tutulmaz.

Avustralyalı distribütörler için yabancı bir firmanın ürünlerini bir coğrafi bölgede pazarlamak amacıyla münhasır hak talep etmek normal bir uygulamadır. Bu hak, pazarın coğrafi büyüklüğünden dolayı genelde birkaç eyalet, hatta bazen tüm ülke için talep edilebilmektedir.

Taraflar, bir anlaşma kaleme alırken Avustralya veya bir başka ülke kanunları arasında tercih yapabilirler. Ancak, yabancı bir kanunun seçilmesi Avustralya kanununun zorunlu hükümlerinin uygulanmasına engel değildir. Kanun şartı olmadan Avustralya Mahkemeleri acente veya distribütörün çalıştığı yerin kanununu (Avustralya federal kanunu veya ilgili Eyalet veya yerel kanun) uygulayabilir.

Franchising: Bu yöntem son yıllarda gelişen bir pazara giriş şekli olmuştur.

Ortak Yatırımlar: Avustralya firmalarıyla ortak yatırım yoluyla işbirliğine gidilebilir. Ortak yatırım Avustralya’da olabileceği gibi, Türkiye veya üçüncü bir ülkede de olabilir.

Lisans Alma: Genelde Avustralya’da lisans alanında çok az kanuni ve idari yükümlülük vardır. Patentlerin, copyrightların ve diğer kanuni hakların özel lisanslarını almak için çok küçük formalitelerin yerine getirilmesi gerekmektedir. Ticari Marka Kanunu (the Trade Mark Act) lisans alanların veya kanunda belirtildiği şekliyle “kullanıcıların” kayıt olmalarını öngörmektedir.

Bir lisans anlaşması şunları ihtiva etmelidir;

- Verilen lisansın türü,
- İzin verilen bölge,
- Lisans ücreti veya royalty,
- Lisans alanın görevleri ve yükümlülükleri,
- Söz konusu teknolojinin kullanılacağı saha ve süresi,
- Kalite kontrolünün devamlılığı,
- Lisans alan tarafından yapılan yenilikler ve geliştirmelerin mülkiyet hakları,
- Garantiler ve sorumluluklar,
- Teknik yardım ve gizlilik,
- Alt-lisanslar ve görevlendirme ile lisansın sona erme şartları.

Lisans anlaşması yapmadan önce her iki taraf da lisans verilecek ürün veya hizmetin Avustralya’da başka bir şirket adına kayıtlı olup olmadığını tespit etmelidir.

Tüketici Tercihleri

Ülkede son 10-15 yıldır tüketim harcamalarında önemli bir artış yaşanmaktadır. Önümüzdeki dönemde de tüketimin yavaş ama düzenli olarak artacağı, küresel ekonomik sorunlardan daha çok etkilenmiş olan diğer gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında Avustralya'nın daha sağlam duracağı ve yabancı yatırımcılar için cazip bir ülke olmaya devam edeceği tahmin edilmektedir.

Son yıllarda Avustralya'nın en hızlı büyüyen sektörleri, finansal hizmetler, madencilik, çevrimiçi alışveriş, altyapı ve inşaatır. Avustralya'nın özellikle Asya, Avrupa ve Kuzey Amerika'dan göç almasının en önemli sebebi; iklim ve yüksek yaşam standardına sahip olmasıdır. Bu bölgelerden gelen yüksek gelir grubundaki bireyler, Avustralya'da ev, ev eşyaları ve otomobil tüketimini arttırmakta ve böylece kendi geleneksel alışkanlıklarını bu ülkeye taşıyarak farklı sektör üreticileri için bir fırsat yaratmaktadır.

Avustralya'da önümüzdeki dönemlerde aşağıda bahsedilen tüketici eğilimlerinin geçerli olacağı düşünülmektedir: Satın alma kararı, esas olarak Avustralya'daki fiyat faktörü ile belirlenir. Aynı zamanda, Avustralyalıların kaliteye olan ilgileri, medya ve reklamların yarattığı trend, yeni markaların artan etkisi ve "etnik" ürünler, özellikle yabancı markalar için ülkeyi popüler kılmaktadır. Son yıllarda tüketim harcamalarındaki artışın da etkisiyle, markalar ülkede yatırım yapmaya hâlâ devam etmektedir.

Tüketicilerin yaklaşık %25'i "yaşam tarzı" oluşturmak için harcama yapmaya hala istekliken, orta yaşlı Avustralyalılara göre gençler harcamalarını kısımaya pek eğilimli görünmemektedir. Amerikan pazarına girmek isteyen firmalar için Avustralya pazarı pilot pazar olarak görülebilir. Amerika ve Avustralya'nın tüketim kalıpları çok benzerken firmalar tarafından Avustralya'ya yapılacak yatırım Amerika'dan daha sınırlı olacaktır ve Amerikan pazarına girmeden önce bir prova niteliği taşıyacaktır.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Avustralya coğrafi ve kültürel uzaklık, nüfusunun azlığı gibi bazı faktörler nedeniyle, halihazırda Türkiye'nin dış ticaretinde ilk otuz ülke arasında bulunmamaktadır. Bununla birlikte, gelişmiş ekonomisi ve yüksek hayat standardı ile 2022 yılında 289 milyar ABD Doları tutarında ithalat gerçekleştiren Avustralya, pazarlarını çeşitlendirme hedefinde olan ülkemiz için göz ardı edilemeyecek bir pazardır.

Coğrafi uzaklığın günümüzde artık bir dezavantaj olmaktan çıktığı düşünülürse, sahip olduğu büyük alım gücü ve Asya-Pasifik Bölgesindeki stratejik konumu nedeniyle büyük potansiyeli bulunan Avustralya pazarını doğrudan hedefleyen stratejiler geliştirmek gerekmektedir.

Avustralya'ya ihracat yapmayı düşünen muhtemel ihracatçılarımızın piyasaya girmeden kapsamlı pazar araştırması yapmaları ve gerekli pazarlama tekniğini belirlemeleri uygun olacaktır. Pazar araştırmasından sonra ülkeyi ziyaret ederek, pazarı yerinde incelemek ve ülke içinde düzenlenen özellikle sektörel fuarlara katılım sağlamanın tanıtım, uygun pazarlama ve satış tekniğinin belirlenmesi açısından yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

Kamu İhaleleri

Avustralya İhale Sistemi üzerinden (<https://www.tenders.gov.au/>) açılan ihaleler kamuya açık ve şeffaf olarak takip edilebilmektedir. Altyapı harcamalarının önemli bir kısmı merkezi hükümet tarafından değil eyaletler tarafından gerçekleştirilmektedir. Avustralya'ya yönelik yatırım gerçekleştirmek isteyen girişimcilerin faydalanabileceği ve federal ve eyalet düzeyinde kamu ihalelerini takip edebilecekleri internet siteleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Avustralya federal, eyalet ve bölge hükümetlerinin ihalelerini ilan etmekte oldukları internet adresleri aşağıda yer almaktadır:

Federal– Eyalet - Bölge	İhale İlan Adresi
Federal	https://www.tenders.gov.au/
New South Wales	https://tenders.nsw.gov.au/
Victoria	https://www.tenders.vic.gov.au/
Queensland	https://www.hpw.qld.gov.au/qtenders/
Tasmania	https://www.tenders.tas.gov.au/
Western Australia	https://www.tenders.wa.gov.au/watenders/index.do
South Australia	https://www.tenders.sa.gov.au/tenders/index.do
Australian Capital Territory (ACT)	https://tenders.act.gov.au
Northern Territory	https://tendersonline.nt.gov.au/Tender/List/#!/Current

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Avustralya’da tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün 2021 yılında GSYH içinde %2,6’lık bir paya sahip olduğu görülmekte olup, sektör iç talebin büyük bir bölümünü karşılamakta ve ülke ihracatına katkıda bulunmaktadır. Avustralya ihracatının iki temel dayanağından birini madencilik, diğerini ise tarım ve hayvancılık sektörü oluşturmaktadır. Belli başlı tarımsal ihraç ürünlerini, et, buğday, şarap, yün, kuru baklagiller ve arpa oluşturmaktadır. Ayrıca, süt ürünleri, şeker, meyve ve kanola Avustralya’nın diğer önemli tarımsal ihraç kalemleridir.

ABARES tarafından (<https://www.agriculture.gov.au/abares/research-topics/agricultural-outlook/data#2021>) adresinde yayınlanan Avustralya emtia istatistikleri verilerine göre; toplam tarım ve hayvancılık FOB ihracat değeri 2020-2021 mali yılı döneminde 48,6 milyar Avustralya Doları tutarında gerçekleşmiş olup, ihracat 2021-2022 mali yılında %37 oranında artış ile 66,6 milyar Avustralya Doları olarak açıklanmıştır. Bu rakamın, 39,6 milyar Doları tarım ürünleri, 27 milyar Doları ise hayvancılık ürünlerinden oluşmaktadır. Avustralya tarım ürünleri ihracatına coğrafi bazlı bakıldığında ise, toplam ihracat içerisinde %19,8 pay ile Çin, %10,9 pay ile Japonya, %9,2 pay ile ABD, %6,3 pay ile Güney Kore ve %5,8 pay ile Endonezya’nın en önemli pazarlar olduğu görülmektedir.

Dünya Ticaret Örgütü tarafından en son Mart 2020’de gerçekleştirilen Avustralya Ticaret Politikası Değerlendirmesi (TPR), tarifelerin hala Avustralya’nın en önemli dış ticaret politikası enstrümanı olduğunu, ancak toplam vergi gelirleri içinde önemli bir gelir kalemi teşkil etmediğini ortaya koymaktadır. Avustralya’nın ortalama tarife koruma düzeyine ilişkin olarak, 2014 yılındaki %3 oranının 2019 yılında %2,5 oranına gerilediği belirtilirken, MFN tarife koruması uygulanan ürünlerin %96’sı için oranın %0 ila %5 aralığında olduğu saptanmıştır. Bazı hassas ürünlere (örneğin belirli peynir türlerinde, bazı sebzeler, bazı sıvı ve katı yağlar) tarife koruması ve kota devam etmektedir. Ayrıca, Avustralya'nın uygun düzeyde orantılı ve bilimsel bazlı ithalat-risk değerlendirmesine (maliyet-fayda analizi) dayalı sıkı karantina ve kontrol rejimi sektörde belirli koruma düzeyi sağlamaktadır. Bazı malların üretimi ve/veya ihracatına (örneğin belirli süt, tahıl, bahçecilik, hayvancılık ve şarap / üzüm) ağırlıklı olarak AR-GE desteklerinin sağlandığı kaydedilmektedir.

Avustralya’nın tarım sektöründe ihraç kalemlerine bakıldığında, 2021-2022 mali yılında 13 milyar Avustralya Doları ile buğday, 6,5 milyar Avustralya Doları değeri ile kanola ve 3,3 milyar Avustralya Doları ile arpanın ve başlıca tarım ürünleri olarak öne çıktığı görülmektedir. Bunun yanında, Avustralya aynı dönemde 16,2 milyar Avustralya Doları et ve canlı hayvan, 3,6 milyar Avustralya Doları yün ve 3,4 milyar Avustralya Doları süt ürünleri ihracatı gerçekleştirmiştir.

Avustralya’da buğday, şeker, pirinç ve tahıl ihracatının büyük bir bölümünü gerçekleştiren bazı ürün birlikleri ve şirketler aşağıda listelenmiştir:

- Sugar Australia Pty.Ltd. (<http://www.sugaraustralia.com.au>)
- The Ricegrowers’ Association of Australia Inc. (<http://rqa.org.au>)
- GrainCorp (<http://www.graincorp.com.au>)

- Grain Growers Limited (<http://www.graingrowers.com.au>)
- The National Farmers' Federation (NFF) (<http://www.nff.org.au/>)

Başlıca Tarım Ürünlerinin İthalat Değerleri (Milyon Avustralya doları)

	2018-19	2019-20	2020-21
TARIM	5.140	5.646	6.061
Hububat ve Yağlı Tohumlar	449	778	553
Endüstriyel Tarım Ürünleri	850	860	947
Toplam Tarla ve Bahçe Bitkileri	3.841	4.008	4.561
HAYVANCILIK	1.936	2.160	2.158
Et ve Canlı Hayvan	724	872	720
Yün	0,1	0,1	1,7
Süt Ürünleri	1.434	1.680	1.501
İŞLENMİŞ ÜRÜNLER	12.382	13.082	12.013
TARIM VE HAYVANCILIK TOPLAMI	19.680	21.280	20.297

Kaynak: ABARES, Agricultural Commodity Statistics 2021, December 2021

Sanayi

Avustalya yerli sanayisini geliştirmek amacıyla 1980'li yıllara kadar yüksek tarife ve kota politikaları uygulaması sonucunda GSYH içinde imalat sanayi payını artırmış ve kayda değer bir istihdam sağlamıştır. 1980 sonrasında indirilen tarifeler ve diğer liberal politikalar sayesinde imalat sanayi daha rekabetçi bir nitelik kazanmış ve otomotiv, makine, ilaç ve benzeri sektörlerde ihracat odaklı büyümeler sağlanmıştır.

İmalat sanayinin GSYH içindeki payı 2013 yılında %6,65 düzeyinde iken yaklaşık on yıl süren küçülme trendi son iki yılda son bulmuş görünmektedir. 2020 yılında %0,03 ve 2021 yılında 0,13 düzeyinde büyüme gösteren imalat sanayinin GSYH içindeki payı %5,65 düzeyine yükselmiştir.

Avustralya'nın imalat sanayi politikası esas itibariyle iş inovasyonunun, verimliliğin artırılması ve uluslararası piyasalardaki büyüme fırsatlarının ve rekabetin artırılması ve güçlendirilmesine dayanmaktadır. Bu amaçla 2009 yılında başlatılan 3,1 milyar Avustralya dolar bütçeli "21. Yüzyıl İnovasyon Gündemi Paketi" ile nanoteknoloji, biyoteknoloji ve bilgi teknolojisi gibi geleceğin sektörlerine yönelik inovasyon sisteminin geliştirilmesi için kapsamlı politikalar uygulanmıştır. Bu politikaların devamı niteliğinde 7 Aralık 2015 tarihinde açıklanan Ulusal İnovasyon ve Bilim Acendası (National Innovation and Science Agenda) isimli program 2016 yılında uygulamaya konulmuştur. Toplam süresi 4 yıl olan bahse konu program için ayrılan toplam bütçe 1,1 milyar Avustralya doları olarak açıklanmıştır. Programın bütçe kalemleri incelendiğinde, araştırma altyapısını geliştirmeye yönelik harcamaların öncelikli olarak değerlendirildiği ve toplam bütçenin %42'sinin bu tip harcamalara tahsis edildiği görülmektedir.

Ulusal İnovasyon ve Bilim Acendası programına danışmanlık yapmak üzere bağımsız bir kurul niteliğini haiz olarak kurulan Innovation and Science Australia (ISA) isimli kurul, Ocak 2018

tarihinde anılan programın ileriye yönelik stratejik planlaması çerçevesinde Avustralya hükümetine “Avustralya 2030: Inovasyon ile Refah, Avustralya’nın Küresel Inovasyon Rekabetinde Başarı Olmasına Yönelik Plan” (Australia 2030: Prosperity through Innovation, a plan for Australia to thrive in the global innovation race) başlıklı bir rapor sunmuştur (<https://www.industry.gov.au/data-and-publications/australia-2030-prosperity-through-innovation>). Ülkenin 2030 yılında dünyanın önde gelen inovasyon odaklı ekonomileri arasında yer alma hedefine ulaşmasına yardımcı olmak için ulusal eylem ve kültürel değişim planı niteliğindeki Raporda, Avustralya hükümetine eğitim, sanayi, yönetim, AR-GE ve kültürden oluşan beş stratejik öncelik ile ilişkili 30 ayrı öneride bulunmaktadır.

Avustralya’da imalat sektörünün zindeliği Avustralya’nın gelecekteki refahı için anahtar konumunda görülmekle birlikte, sektörün yaşadığı sıkıntılar da dikkat çekmektedir. Göreli olarak yüksek nakliye maliyetleri başta olmak üzere enerji, emek ve kira maliyetlerinden kaynaklanan sektörün yüksek maliyetli yapısı, Avustralya imalat sanayisinin dünya ile rekabet etmekte zorlanmasına neden olmaktadır.

Genel itibariyle imalat sanayi, alt sektörler itibariyle incelendiğinde, GSYH’ye katkısı açısından gıda, içecek, tütün sektörleri başı çekmektedir. Bunu, makine ve teçhizat üretimi ile metal ürünler üretimi alt sektörleri takip etmektedir. Uzun yıllar ikinci sırada olan petrol, kömür, kimyasallar ve kauçuk alt sektöründeki küçülmenin 2021 yılında da devam ettiği göze çarpmaktadır. İmalat sanayi alt sektörleri itibariyle farklı enstrümanları içeren özel sanayi programları uygulamakta olup, yeni programların, inovasyon ve daha çevre dostu ürünlerin geliştirilmesine odaklandığı kaydedilmektedir.

Son dönemlerde imalat sanayisine odaklı destek programlarının neticesinde sektörel istihdam düzeyinde yaşanan nisbi iyileşmeye rağmen, GSYİH’ye katkı bağlamında imalat sanayiinde yaşanan trend bazlı küçülmenin önemli göstergelerinden birini; Ford, Toyota ve Holden markası ile üretim yapan General Motors iştiraki olan üç üretici firmanın son birkaç yıl içerisinde üretim faaliyetlerini sonlandırması oluşturmaktadır. Yaşanan bu süreç neticesinde, Avustralya’da binek otomobil üretimi tamamen sona ermiş olup, sektör ithalata bağımlı hale gelmiş durumdadır.

Diğer taraftan, Avustralya imalat sanayi içerisinde tekstil ve giyim alt sanayisinin son 10 yıl içerisinde gerek işletme sayıları ve gerekse sektör içindeki istihdam edilen kişi sayısı açısından düşüş gösterdiği kaydedilmektedir. Özellikle tekstil ürünleri ithalatının her yıl başta Çin, Vietnam, Hindistan ve Bangladeş başta olmak üzere giderek artarak devam etmesi sonucunda Avustralya içerisindeki tekstil üretiminin azaldığı, işletme sayılarının ve istihdamın düştüğü vurgulanmaktadır. Tekstil imalat sanayi 2017-22 yılları arasında yıllık %1 oranında küçülmüş olup, sektörde faaliyet gösteren işletme sayısı 2010 yılı başındaki 2.200 seviyesinden 2022 yılı itibarıyla 1.700 seviyesine gerilemiştir. İlerleyen dönemde de sektörde daralma trendinin devam edeceği ve 2023-2027 döneminde sektörün yıllık ortalama %1 küçülmeye devam edeceği tahmin edilmektedir.

Avustralya’da faaliyet gösteren tekstil üreticileri, Asya ülkelerinden ithal edilen ucuz ürünlerin hâkim olduğu iç piyasada rekabetçi kalabilmek için organik tekstil başta olmak üzere yüksek

katma değerli ve ihracata yatkın ürünlere yönelmektedirler (IBISWORLD, Cut and Sew Textile Product Manufacturing in Australia, Nisan 2022).

İmalat Sanayi Alt Sektörlerinin GSYH Katkıları

(Milyon Avustralya doları, cari fiyatlar)

Sanayi Alt Sektörleri	2017	2018	2019	2020	2021
Gıda, içecek ve tütün üretimi	24.640	25.460	26.239	27.097	29.397
Petrol, kömür, kimyasallar ve kauçuk	20.834	20.325	20.284	18.354	17.993
Metal ürünler üretimi	16.529	17.751	17.839	17.747	19.444
Makine ve teçhizat üretimi	21.294	20.710	20.157	22.228	25.575
Diğer ürünler üretimi	22.253	22.269	19.928	22.035	23.549
İmalat Toplam	105.475	106.524	104.447	107.461	115.959

Kaynak: ABS, 5206.0- Australian National Accounts: Gross Value Added by Industry, December 2021

Doğal Kaynaklar ve Madencilik

Avustralya yeryüzüne yakın önemli mineral ve yakıt kaynaklarına sahip ülkelerin başında gelmekte olup, fosil yakıtlar ve uranyum bakımından zengin bir ülke konumunda bulunmaktadır. Ülke, genel itibariyle doğal kaynaklardahem rezerv hem de üretim ve ihracat açısından dünyanın ilk beş ülkesi arasında yer almaktadır.

Madencilik sektörü bu konunun doğal bir sonucu olarak en çok ihracat geliri kazandıran sektörü oluşturmaktadır. 2020 verileri bazında Avustralya dünyanın en büyük kömür (dünya ihracatının %40'ı), demir cevheri ve konsantreleri (dünya ihracatının %56'sı), çinko cevheri ve konsantreleri (dünya ihracatının %16'sı), değerli metal cevher ve konsantreleri (dünya ihracatının %15'i), kalay cevheri ve konsantreleri (dünya ihracatının %44'ü) ihracatçısıdır. Ülke, alüminyum ve sıvılaştırılmış doğal gazda (LNG) ikinci ve bakırda ise üçüncü en büyük ihracatçı konumundadır. Avustralya ulaşılabilir demir cevheri rezervi açısından dünyada ikinci sırada yer almakta olup kömür rezervleri açısından ise dünyanın beşinci büyük rezervlerine sahiptir.

IBISWORLD tarafından yayınlanan madencilik sektörü raporuna göre, 2022 yılında sektörde toplam hasıla 496,5 milyar Avustralya doları düzeyinde olup, 2018-2023 yıllarını kapsayan son beş yıllık dönemde yılda ortalama %10,4 oranında büyüyen sektörün, önümüzdeki beş yıllık dönemde ise yıllık ortalama %5,2 oranında daralması beklenmektedir. Sektördeki yavaşlamada, dış talep koşullarının ve maden üretimi kapasite kısıtlarının rol oynayacağı değerlendirilmektedir.

Madencilik sektöründeki faaliyet gösteren en büyük firmalar, %18,7 piyasa payı ile BHP Group Limited (demir cevheri, bakır, kömür, petrol, doğal gaz ve diğer mineraller), %10,4 piyasa payı ile Rio Tinto Group (demir cevheri, kömür, boksit, elmas ve uranyum) ve %5 piyasa payı ile Fortescue Metals Group (demir cevheri) olup, %5'in altında piyasa payına sahip firmalar ise Hancock Prospecting (demir cevheri), Glencore Operations Australia (kömür, gümüş, kurşun, çinko, bakır ve nikel), Chevron Australia Holdings (petrol ve doğal gaz), Exxonmobil Australia Pty Ltd (petrol ve doğal gaz), Shell Energy Holdings (petrol ve doğal gaz), Woodside Petroleum (petrol ve doğal gaz), South32 Limited (boksit, alüminyum rafineri, kömür, manganez, gümüş,

kurşun, çinko) ve Yancoal Australia (kömür) olarak sıralanmaktadır (IBISWORLD, Mining Australia Industry Report, April 2022).

Enerji ve Gaz

Avustralya doğal enerji kaynakları (uranyum, kömür ve doğal gaz) açısından oldukça zengin, dünya piyasasına enerji hammaddesi sağlayan belli başlı tedarikçi ülkeler arasında yer almakta olup enerji üretiminde dünyanın en büyük ilk on ülkesi arasındadır. Ayrıca, ürettiği enerjinin %80'den fazlasını ihraç eden net enerji ihracatçısı bir ülke konumundadır. ABS tarafından Kasım 2021 tarihinde yayınlanan verilere göre, 2019-20 mali yılında Avustralya'nın toplam net enerji arzı bir önceki yıla göre yaklaşık sabit düzeyde kalarak 25.714 PJ olarak gerçekleşmiş ve toplam arzın %92'si yurtiçi kaynaklardan sağlanmıştır (ABS, 4604.0 Energy Account Australia 2019-20, November 2021).

Bilindiği üzere, uzmanlar tarafından 21. yüzyılda küresel ekonominin ileri üretim yöntemleri ile Sanayi Devrimi'nden bu yana büyük bir dönüşüm geçireceği beklenmektedir. Bu itibarla, uzmanlar tarafından kömür yakıtlı enerji üretimi, karbon emisyonları üzerinde bir fiyatın konulması veya maliyet etkin teknolojiler aracılığıyla daha az karbon yoğun hale getirilmesi gerektiği kaydedilmektedir. Avustralya'nın bu enerji dönüşümünü sağlama konusunda iyi olduğu ve diğer gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında, yıllardır kömür ve gaz gibi fosil yakıtlarının bolluğu nedeniyle enerji-yoğun bir üretimde karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu belirtilmektedir. Avustralya'nın düşük karbonlu bir dünyaya yönelmek ve enerji üretiminde karşılaştırmalı üstünlüğünü devam ettirmek için güneş enerjisi, rüzgar, jeotermal kaynaklar gibi diğer doğal potansiyel zenginliklerinin olması da bir şans olarak değerlendirilmektedir. Doğalgaz, genel olarak düşük karbon ekonomisine geçiş yakıtı olarak kabul edilmektedir. Avustralya, Batı Avustralya kıyılarındaki geniş rezervlere ilave olarak doğu Avustralya kömür damarı gazı ile bol miktarda doğal gaz rezervlerine sahip bulunmaktadır.

1 Ocak 2010 tarihinden itibaren, ulusal Yenilenebilir Enerji Hedefi (RET) planı, eyalet ve bölge hedeflerini birleştiren tek bir ulusal program haline getirilmiştir. İlgili program kapsamında temel hedef, 2020 yılına kadar Avustralya toplam enerji arzının %20'sine karşılık gelen (en az 33.000 Gwh) yenilenebilir kaynaklardan sağlamak olarak saptanmıştır. Konuyla ilgili mevzuat Haziran 2010'da kabul edilerek, 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren yürürlüğe konulmuştur. Dönemin İşçi Partisi iktidarınca 2011 yılında revize edilen ve yenilenebilir enerji kaynakları üretiminde kapasite artırımı için 11 milyar Avustralya Doları yatırım bütçesine sahip ulusal program, 2015 yılı içerisinde Liberal Parti iktidarı tarafından sonlandırılmak istenmiştir.

Bu amaçla ulusal programı yürütmekle sorumlu olan "Clean Energy Finance Corporation" (CEFC) kurumun kapatılması yönünde bir parlamento kararı çıkarılmış olmakla birlikte hükümetin girişimi Senato tarafından veto edilmiştir. Bahse konu kurum tarafından (<https://www.cefc.com.au/annual-report-2021/>) adresinde yayınlanan ve 2020-21 mali yılı raporunda, kuruluşundan itibaren toplam proje değeri 32,8 milyar Avustralya doları olan temiz enerji projesi için 9,5 milyar Avustralya doları düzeyinde yatırım kredisi sağlandığı açıklanmıştır. 2020-21 mali yılında ise toplam değeri toplam 2,5 milyar Avustralya doları tutarında olan temiz enerji projelerine 620 milyon Avustralya doları finansman desteği sağlandığı belirtilmektedir.

Ülke genelinde enerji piyasası oluşturmak ve tüketicilerin karşı karşıya kaldığı fiyat sinyallerini güçlendirmeye yönelik reformlarda ilerleme sağlanmasına karşın, Avustralya'nın elektrik üretim, iletim ve dağıtımının, Güney ve Doğu Avustralya yetki alanı ile Batı ve Kuzey Avustralya Bölgesi olmak üzere iki büyük blok coğrafi bölüme tabi kaldığı kaydedilmektedir. Elektrik sektörünün ülke GSYH'sına katkısı 2021 yılında 24,5 milyar Avustralya doları olarak açıklanmış olup bu tutar GSYH'nın %1,2'sine karşılık gelmektedir (ABS, 5206.0-Australian National Accounts: Gross Value Added by Industry, December 2021). Avustralya'nın elektrik fiyatlarının, diğer OECD ülkeleri ile karşılaştırıldığında, ülkenin bol ve düşük maliyetli kömür kaynaklarından dolayı düşük olduğu kaydedilmektedir. Fiyat düzenlemeleri, Victoria dışındaki tüm Avustralya eyalet ve bölgelerde değişik yöntemlere göre bireysel eyalet ve bölge düzenleyici otoriteler tarafından tarifelerle belirlenmektedir.

Avustralya Hükümetleri Konseyi tarafından ulusal düzeyde, modern, maliyet düşürücü teknolojilerle işletmelerin ve hane halkı yatırımlarının geliştirilmesi, bürokrasinin azaltılması ve enerji verimliliği politikasıyla tutarlı bir yaklaşım geliştirilmesi amacıyla Ulusal Enerji Etkinliği Stratejisi 2009 yılında uygulamaya konulmuştur. 2010 yılında güncellenen strateji halen uygulanmaktadır. Stratejinin temel kapsamını, verimsiz elektrikli sıcak su sistemlerinin ortadan kaldırılması, enerji kullanan cihazların enerji derecelendirmesi ve etiketlenmesine ilişkin mevzuatın uygulanması, tüm ticari binaların 2010 yılından, meskenlerin ise 2011 yılından itibaren enerji derecelendirmesi standartlarına uyumunun zorunlu kılınması ve aşamalı olarak akkor ampullerin yasaklanması oluşturmaktadır. Stratejinin temel amacı ise, hanehalkı ve işletmeleri enerji tasarrufu ve düşük karbon emisyonuna yönlendirmek ve enerjiyi verimli kullanan binaların inşasını sağlarken hükümetin stratejik liderlik rolünü etkin bir şekilde hayata geçirmesi olarak saptanmıştır. Ayrıca, bu amaç doğrultusunda Ulusal Elektrik Yasası ve Ulusal Elektrik Kuralları, ulusal bir çerçevede elektrik dağıtımını düzenlemeleri değiştirilmiştir. Avustralya hükümetinin 2030 yılına kadar enerji verimliliğini %40 oranında artırmayı amaçlayan stratejik politikası doğrultusunda, Avustralya Hükümetleri Konseyi tarafından imzalanan "Ulusal Enerji Verimliliği Planı" ise 2015 yılında yürürlüğe girmiştir.

Diğer taraftan, Avustralya ham petrol, LPG ve petrol ürünlerinin net ihracatçısı durumundadır. Kasım 2021 tarihinde açıklanan 2019-20 mali yılı verilerine göre, toplam enerji üretiminin %84'üne karşılık gelen 19.703 PJ tutarında enerjiyi ihraç etmiştir. İhracat içerisinde kömür %56 ile en büyük paya sahip iken bir önceki yıla göre kömür ihracatının %0,6 oranında artarak 11.062 PJ düzeyinde gerçekleştiği açıklanmıştır. Enerji ihracatında ikinci sırada %22 pay ile yer alan sıvılaştırılmış doğal gaz ihracatının ise bir önceki yıla göre %6,4 düzeyinde artış ile 4.393 PJ seviyesine yükseldiği görülmektedir. %17 pay ile üçüncü sırada yer alan uranyum ihracatının ise 2019-20 mali yılında bir önceki döneme göre %4,9 oranında azalarak 3.382 PJ seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir (ABS, 4604.0 Energy Account Australia 2019-20, Table 3.1, November 2021).

Avustralya madencilik ve enerji sektörü yatırımlarını desteklemek için gümrük tarifeleri imtiyazlarını içeren bir destek politikası uygulamaktadır. Çeşitli düzenlemeleri içeren bahse konu politika ile Avustralya'da eşdeğer üretimi olmayan ya da Avustralya'da üretilen versiyonundan daha üstün olan ve üretimde girdi olarak kullanılan belirli maddelere gümrük vergisi muafiyeti uygulanarak sektöre belli ölçüde destek sağlanmaktadır.

Avustralya’da doğal gaz üretimi ise Batı Avustralya’nın kuzey batı bölgesindeki Carnarvon Basın’de yoğunlaşmaktadır. Ayrıca Browse Basın ve Bonaparte Basın de önemli üretim merkezleridir. Üretilen gazın hemen tamamı Asya ülkelerine ihraç edilmektedir. Avustralya önemli sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ihracatçısı ülkelerden biri olup, Katar ile birlikte dünyanın en büyük iki sıvılaştırılmış doğal gaz ihracatçısı ülkesinden biridir. Avustralya enerji sektörünün büyümesini devam ettirebilmesi yeni yatırımlara bağlı bulunduğu belirtilmektedir. Ayrıca petrol sektöründe global petrol fiyatlarının, arama faaliyetleri ve yatırımlarını belirlemede önemli bir unsur olduğu vurgulanmaktadır.

Başlıca Enerji Üretim Kaynakları

	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Son Yıl Artış Oranı
	PJ	PJ	PJ	PJ	PJ	%
Siyah kömür	12.101,5	12.161,8	12.370,1	12.593,7	12.316,8	-2,2
Kahverengi kömür	624,6	584,2	473,3	444,4	425,4	-4,3
Ham petrol ve sıvı doğal gaz (NGL)	680,6	596,9	572,0	676,7	798,4	18,0
Sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG)	73,2	72,7	73,6	102,2	151,0	47,8
Doğalgaz	3.236,8	4.129,5	4.731,2	5.507,7	5.944,9	7,9
Yenilenebilir (Odun, Bagasse ve biyoyakıt, Hidroelektrik, Güneş enerjisi, rüzgâr)	360,2	379,1	382,5	400,2	418,8	4,6
Toplam	17.076,9	17.924,1	18.602,7	19.724,8	20.055,3	1,7

Kaynak: Department of the Environment and Energy, Australian Energy Update 2020 (Table J), September 2020

İnşaat Sanayi

Avustralya’da inşaat sanayisi 2020 yılında GSYH’ye cari fiyatlarla 144,3 milyar Avustralya doları katkıda bulunmuş olup, sektörün GSYH içerisindeki payı %7,04 oranında gerçekleşmiştir. IBISWORLD inşaat sektörü raporuna göre, sektör içerisinde irili ufaklı yaklaşık 387.000 işletme bulunmakta olup, 2019-20 mali yılında sektörün toplam hasılası 424,1 milyar Avustralya doları, net kâr miktarı ise 34,4 milyar Avustralya doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Sektörün son beş yılda yıllık ortalama %0,2 oranında küçüldüğü ve önümüzdeki beş yılda ise bu oranın %1,5 büyüme olarak gerçekleşmesinin beklendiği belirtilmektedir (IBISWORLD, Construction in Australia, January 2022).

Rekabetin oldukça yoğun olduğu söz konusu sektörde son 15 yıl içerisinde rekabete dayanamayan bazı şirketlerin faaliyetlerini sona erdirdiği, bazılarının ise diğer şirketler ile birleştiği veya başka şirketler tarafından satın alındığı kaydedilmektedir. İnşaat sektörü içerisindeki en büyük kısmı konut inşaatları oluşturmaktadır. Avustralya’nın sürekli göçmen alan bir ülke olması ve artan nüfusu nedeni ile konut inşaatlarına olan talebin artmaya devam ettiği belirtilmektedir. Bunun yanında, özellikle yol ve köprü gibi altyapı inşaatlarının sayısının da arttığı vurgulanmaktadır. Avustralya’daki konut inşaatlarının büyük bir kısmını müstakil evler, apartmanlar, iki katlı ve üç katlı evler oluşturmaktadır. Konut dışı binalar ise iş yerleri, ofisler ve otel tarzı binalardan oluşmaktadır.

İnşaat sektöründe faaliyet gösteren alt sektörler bakımından bakıldığında, müstakil mesken inşaatı sektörünün 2017-2022 döneminde yıllık ortalama %2,3 oranında büyüyerek 72,3 milyar Avustralya doları tutarında bir hasılaya ulaştığı görülmekte olup, sektörün 2022-2027 döneminde yıllık ortalama %2,8 küçülme trendi içerisinde olması beklenmektedir (IBISWORLD, House Construction in Australia, February 2022). Apartman inşaatı alt sektörünün ise 2017-2022 döneminde yıllık ortalama %8,6 oranında küçüldüğü ve 36,3 milyar Avustralya doları tutarında hasıla gerçekleştirdiği belirtilirken, sektörün 2022-2027 döneminde yıllık ortalama %5,7 oranında hızlı bir büyüme trendine girmesi beklenmektedir (IBISWORLD, Multi-Unit Apartment and Townhouse Construction in Australia, October 2021). Ticari ve endüstriyel bina inşaatı alt sektörüne bakıldığında ise 34,4 milyar Avustralya dolar hasılanın gerçekleştiği sektörün 2017-2022 döneminde yıllık ortalama %1,7 küçülmesi öngörülmekle birlikte, 2022-2027 döneminde bu oranın %2,7 büyüme seviyesine yükselmesi beklenmektedir (IBISWORLD, Commercial and Industrial Building Construction in Australia, October 2021).

İnşaat sektöründe %10 mal ve hizmet vergisi (GST) uygulanmaktadır. Bu vergi oranı dışında Avustralya inşaat sektörüne uygulanan arsa vergisi, damga vergisi gibi diğer vergiler de bulunmaktadır. Vergilerin birçoğu eyalet ya da yerel yönetimler tarafından uygulanmaktadır. Avustralya'daki inşaat sektöründe federal, eyalet ve yerel yönetimler düzeyinde mevzuatlar bulunmaktadır. Avustralya inşaat sektöründe küreselleşmenin etkisi düşük düzeydedir. Şirketlerin büyük bir kısmı Avustralyalı firmalardan oluşmaktadır. Sektör içerisindeki elde edilen gelirlerin çoğunluğu ülke içerisinde sağlanmaktadır. Bununla birlikte, az sayıdaki Avustralyalı inşaat şirketleri de diğer ülkelerde faaliyetlerini sürdürmektedirler. İnşaat sektöründeki ihracat ve ithalat oranı düşük seviyededir.

Hizmetler

Avustralya ekonomisi içinde hizmetler sektörünün payı 2021 yılında cari fiyatlarla GSYH'nin %73'ünü oluşturmakta ve işgücü piyasasında istihdam edilen kişilerin %76'sı hizmetler sektöründe çalışmaktadır. Hizmetler sektörü toptan ve perakende ticaret, eğitim, sağlık hizmetleri, bankacılık, sigortacılık ve turizm gibi çok fazla alt sektörden oluşmaktadır.

Hizmetler sektöründe alt sektörler itibarıyla 2020 yılında yaratılan katma değer açısından %8,8 oranıyla birinci sırada yer alan finans ve sigortacılık hizmetleri 2021 yılında %7,6 oranı ile ikinci sıraya gerilemiştir. Pandemi nedeni ile artan sağlık harcamaları sonucunda %7,7 oranı ile sağlık ve sosyal yardım hizmetleri 2021 yılında ilk sıraya yükselmiştir. Anılan iki sektörü, %7,2 oranıyla bilimsel ve teknik hizmetler alt sektörü ile takip etmektedir.

Avustralya'nın finansal hizmetler sektörü; bankalar, yapı kooperatifleri ve kredi birlikleri dâhil mevduat toplamaya yetkili kurumları (ADIS); para piyasası ve finansman şirketleri ve menkul kıymetler dâhil mevduat toplamayan mali araçları ve hayat ve genel sigorta şirketleri, emeklilik ve mevzuat fonları dâhil olmak üzere fon yöneticileri ve sigorta şirketleri olarak üç ana kurumsal yapıya dayanmaktadır.

Avustralya'nın geniş bir yüzölçümüne dağılan nispi olarak 25,8 milyonluk küçük nüfus yapısının iç pazara entegrasyonu, ülkenin dış pazarlara olan uzaklığı dikkate alındığında ekonomik ve

ticari faaliyetlerin geliştirilmesi ve sürdürülmesi açısından ulaştırma ve telekomünikasyon sektörü hayati bir öneme sahip bulunmaktadır.

Bu itibarla, Avustralya'da kara ve demir yolları devlet tarafından inşa ettirilmekte ve devlet tarafından ya da devlet-özel sektör ortaklığı işletilmektedir. Ancak son yıllarda işletmesi özelleştirme ile özel sektöre devredilen birçok karayolu olduğu kaydedilmektedir. Son yıllarda giderek artan doğal kaynak ihracatının, yükleme limanlarındaki kapasite eksikliğini ortaya çıkararak, özel sektör yatırımlarının artmasına yol açtığı belirtilmektedir. Bu kapsamda, Federal hükümet tarafından küresel kriz ortamında ekonomiyi de canlandırmak amacıyla karayolu ve liman altyapısının iyileştirilmesi projeleri desteklenmiştir.

Entegre lojistik sektörü Avustralya ekonomisi için önem arz eden sektörlerden biri olarak değerlendirilmektedir. 2022-23 mali yılında 116 milyar Avustralya Doları hasıla ve 6,5 milyar Avustralya Doları net kâr rakamlarına ulaşan ve yaklaşık 81 bin işletmede 308 bin kişiye istihdam sağlayan sektörde, son beş yılda sektörel büyüme oranı yıllık ortalama 2,3 olarak gerçekleşmiş olup, önümüzdeki beş yılda sektörün yıllık ortalama %1,3 büyümesi beklenmektedir (IBISWORLD, Integrated Logistics in Australia, July 2022). Sektör analistleri, ulaştırma ve lojistik sektörünün 2030 yılına kadar iki, 2050 yılına kadar üç kat büyüyeceğini öngörmektedirler.

2019-2020 mali yılında toplam istihdamın %5'ini oluşturan ve 636.200 kişinin doğrudan istihdam edildiği ve Avustralya ekonomisinin en önemli hizmet sektörleri arasında yer alan turizm sektörü pandemiden oldukça olumsuz etkilenmiş olup, 2020-2021 yılında sektörün toplam istihdamdaki payı %3,9'a düşmüş ve sektörde doğrudan istihdam edilen personel sayısı %20 azalarak 507.000 kişiye gerilemiştir.

2019-2020 mali yılında toplam istihdamın %5'ini oluşturan ve 636.200 kişinin doğrudan istihdam edildiği ve Avustralya ekonomisinin en önemli hizmet sektörleri arasında yer alan turizm sektörü pandemiden oldukça olumsuz etkilenmiş olup, 2020-2021 yılında sektörün toplam istihdamdaki payı %3,9'a düşmüş ve sektörde doğrudan istihdam edilen personel sayısı %20 azalarak 507.000 kişiye gerilemiştir. Tourism Research Australia isimli sektörel araştırma kuruluşunun yayınladığı veriler incelendiğinde, 2020-21 mali yılında turizm sektörünün GSYİH'ya katkısının, pandemi koşulları nedeni ile %37 oranında bir azalışla 32,4 milyar Avustralya Doları düzeyine gerilediği ve turizm sektörünün GSYH içindeki payının 2020-21 mali yılında %2,6 oranından %1,6 oranına düştüğü görülmektedir. Turizm sektörü, pandemi koşullarının rahatlamasıyla birlikte hızlı bir toparlanma sürecine girmiştir. Bu çerçevede, Eylül 2021-Ağustos 2022 döneminde %1.218 oranında yükselişle 2 milyon kişiyi aşmış, uluslararası turizm geliri ise %928 oranında artışla 8,7 milyar Avustralya Doları seviyesinde gerçekleşmiştir (Tourism Research Australia, International Visitor Survey Results, September 2022). Yine de, toplam ziyaretçi sayısı Covid-19 öncesi dönemin %24'ü, turizm geliri ise %28'i seviyesinde kaydedilmiştir.

Avustralya, turizm sanayisinin büyümesini desteklemek için gerekli önlemleri almakta, çeşitli fon ve teşvik mekanizmaları ile sektör desteklenmekte, hükümet ile turizm sanayisinin arasında işbirliği ve karşılıklı danışma mekanizmaları kuvvetlendirilmektedir. Sektöre sağlanan desteklerin arttırılması için pandemi öncesinde uygulamaya konulan Avustralya Turizm

Geliştirme Programına ilaveten ek finansal destek programları uygulamaya konulmuş olup, turizm sektörünün yeniden ayağa kalkmasına yönelik çalışmalar için Tourism Recovery Scenarios başlıklı bir rapor yayınlanmıştır.

Avustralya Turizm Geliştirme Programı kapsamında yenilikçi turizm projeleri, ulusal veya sektörel turizm girişimleri ve entegre turizm geliştirme projeleri desteklenmekte iken, Çin, Japonya, Malezya, Singapur, Yeni Zelanda ve Ortadoğu dahil olmak üzere uçuş süresi on saate kadar olan denizaşırı yerlerden yerli iş seyahati teşvik edilmektedir. Turizm sektörünün canlandırılması için hazırlanan rapora ise (<https://www.tta.gov.au/ArticleDocuments/185/Tourism-Recovery-Scenarios.pdf.aspx>) adresinden erişmek mümkündür. Ayrıca, Ulusal Uzun Vadeli Turizm Stratejisi kapsamında yenilik, altyapı gelişimi ve sektörün büyümesinin yanı sıra pazarlama kampanyaları ile yaratılan talep ve beklentileri karşılayacak sanayi kapasitesini artırmak için teşvikler verilmektedir.

Avustralya'dan ülkemize yönelik turizmde ise, Çanakkale yöresinde ve Gelibolu Yarımadasında her yıl Nisan ayının ikinci yarısında düzenlenen Anzak Günü anma törenleri önemli bir ziyaret sebebi olmaya devam etmektedir. Her sene aynı tarihlerde gerçekleştirilen anma törenlerinin, iki ülke arasında sosyal, kültürel, turistik, ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi için uygun zemin yaratacağı ve taraflar arasında farkındalığı arttıracığı değerlendirilmektedir.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Avustralya'ya ihracat yapmayı düşünen muhtemel ihracatçılarımızın piyasaya girmeden kapsamlı pazar araştırması yapmaları ve gerekli pazarlama tekniğini belirlemeleri uygun olacaktır. Pazar araştırmasından sonra ülkeyi ziyaret ederek, pazarı yerinde incelemek ve ülke içinde düzenlenen özellikle sektörel fuarlara katılım sağlamanın tanıtım, uygun pazarlama ve satış tekniğinin belirlenmesi açısından yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

Bakanlığımızın desteklediği fuarlara (<https://www.ticaret.gov.tr/ihracat/fuarlar>) web adresinden ulaşılabilir. Avustralya'da düzenlenen genel ve sektörel fuar ve sergilerinin tam listesi Exhibition and Event Association of Australia'nın (www.eea.com.au) web sitesinde yayınlanmaktadır. Ayrıca, Avustralya'da düzenlenen fuarlar için (www.auma.de) web adresine başvurulabilir.

Uygun bir fiyat tespiti için ihracatçıların, ithal edilen ürünlerin tabi olacağı masrafları göz önünde tutmaları gerekir. Fiyatın rekabet edebilir bir düzeyde olmasını hesaplarken, nakliye masrafları, işçilik masrafları, gümrük vergileri, pazarlama masrafları, GST vergisi, acente ve distribütör komisyonları gözönünde tutulmalıdır. Türkiye ile Avustralya arasında direkt deniz ulaşımı olmadığından diğer ülkelerdeki limanlar aracılığı ile mallar gönderilmektedir ki bu da nakliye masraflarını yükseltmektedir.

İhracatçılarımız pazara doğrudan girebilecekleri gibi, Avustralya'da yaygın olarak görülen acente ve distribütör kullanımı, lisans/teknoloji transferi anlaşmaları, franchise anlaşmaları, ortak yatırım, şube veya ofis açma yöntemlerinden birini pazara giriş yöntemi olarak kullanılabilmektedirler. Bu bağlamda, Türkiye için önemli bir avantajı Avustralya'da yaşayan ve ticaretle uğraşan Türk asıllı vatandaşlar oluşturmaktadır. Avustralya'daki Türk ticaret odaları ile irtibata geçilmesi, firmalarımızın pazara girişlerinde ve pazarda kalıcı olmalarında yardımcı bir unsur oluşturmaktadır.

Dünya Bankası'nın her yıl yayınladığı İş Yapma Kolaylığı Endeksi iş ortamına ilişkin genel göstergeleri sunma açısından fikir verici olmaktadır. Bu verilere göre Avustralya, araştırmaya konu 190 ulusal ekonomi içerisinde 2020 yılında 14. sırada bulunmaktadır. Söz konusu araştırma bağlamında yüksek gelirli ülkeler kategorisinde yer alan Avustralya, yeni işletme kurma endeksinde ise 7. sırada yer almaktadır. Dünya Bankası tarafından 16 Eylül 2021 tarihinde yapılan ve tam metni (<https://www.worldbank.org/en/news/statement/2021/09/16/world-bank-group-to-discontinue-doing-business-report>) adresinde yer alan açıklamada, her yıl yayınlanan Doing Business raporlarının yayınlanmasının durdurulduğu duyurulmuştur.

Dünya Bankasının en son yayınlanan Doing Business 2020 raporunda yer alan Avustralya iş ortamına ilişkin genel göstergeler aşağıda sunulmaktadır.

Avustralya 25,9 milyonluk nüfusuyla nispeten küçük bir pazar olmakla birlikte, dünyanın her yerinden ürün ithalatının yapıldığı ve piyasada rekabetin çok yüksek olduğu dikkate alınmalıdır. Avustralya perakende piyasası esas itibarıyla büyük rekabetin olduğu ve alıcıların

en iyi fiyatı buldukları ülkeden alım yaptıkları bir piyasadır. Bu nedenle, Avustralya'ya ihracat yapmak isteyen işadamlarımızın, başta ürün kalitesine ve devamlılığa dikkat etmesi gerekir. Avustralya pazarında kalıcı olmak için; ürün kalitesi, taahhütlerin zamanında karşılanması ve hizmetin devamlılığı konularında gerekli hassasiyetin gösterilmesi önem arz etmektedir.

Avustralya İş Ortamına İlişkin Genel Göstergeler

Konular	2019 Sıralaması	2020 Sıralaması	Değişim
Yeni İşletme Kurma	7	7	-
İnşaat İzni Alma	9	11	-2
Elektrik Enerjisine Erişim	52	62	-10
Mülk Edinilmesi ve Kaydı	50	42	+8
Kredi Alma	8	4	+4
Küçük Yatırımcıyı Koruma	64	57	-7
Vergi Ödeme	26	28	-2
Sınır Aşırı Ticaret Yapma	103	106	-3
Sözleşmelerin Bağlayıcılığı	5	6	-1
İflas Çözümü	20	20	-

Kaynak: Doing Business 2020, Dünya Bankası

Türkiye'den Avustralya'ya doğrudan deniz ulaşımı bulunmamaktadır. Genellikle ürünlerin nakliyesi Pire, İskenderiye veya Singapur limanları kanalıyla yabancı firmalarla aktarmalı geldiği için ulaşım ve nakliye maliyetleri ve süresi uzadığından rekabet avantajı elde edilememektedir. Ayrıca, yabancı ülke menşeli taşıma şirketleri tarafından zaman zaman Türk firmalarına, ürünlerinin miktarı, nakliye zamanı ve ücreti konusunda sıkıntı yaratılabilmektedir. Bundan hareketle, Türk ihraç ürünlerinin Asya Pasifik bölgesine taşınmasında Türk deniz taşımacılığı firmalarının devreye girmesinin bahse konu sorunların aşılmasında ve Bölgeye olan ihracatımızın artırmasında önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir.

Avustralya, piyasasına arz edilecek ürünlere, gümrük vergisi ve/veya katma değer vergisi (GST) ile diğer vergi veya harçlar uygulamakta, gümrük vergileri, ürünün çeşidi ve menşe ülkeye göre değişiklik gösterebilmektedir. Gümrük vergileri dışında, mal ve hizmet vergisi, lüks araba vergisi ve şarap eşitleme vergisi gibi vergiler uygulanmaktadır. Bu konudaki detaylı bilgiler (www.ato.gov.au) web sitesinden temin edilebilmektedir.

İthal ve yerli mallara Katma Değer Vergisi (Goods and Services Tax, GST) uygulanmakta olup, genel GST oranı %10 düzeyindedir. Avustralya ihracat yapılmadan önce ürün güvenliği kontrolüne tabi tüm ürünlerin ve sorumlu kuruluşların listesinin Avustralya Gümrük İdaresi'nin (<https://www.homeaffairs.gov.au/>) web sitesinden kontrol edilmesinin olası sıkıntıların aşılması açısından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Avustralya genelinde büyük mağazalar zinciri ve çok fonksiyonlu alışveriş merkezleri yaygın bulunmaktadır. Avustralya'daki en büyük perakende zinciri gıda sektöründe Woolworths Grubu, ikinci en büyük firma ise Wesfarmers grubudur. Ayrıca Avustralya'da ihtisaslaşmış mağazalar zincirleri bulunmaktadır. Bunlar; David Jones, Myer, Kmart, Target, Oroton, Big W, Harvey Norman, JB Hi-Fi, Bunnings, Mitre 10, Tradelink gibi ev eşyası, giyim, aksesuar, ayakkabı mobilya, elektrik, elektronik, iletişim ürünleri, beyaz eşya, inşaat malzemeleri, hırdavat gibi çeşitli konularda faaliyet göstermektedir.

Süpermarket zincirleri gıda üzerinde yoğunlaşmakla birlikte, çok çeşitli tüketim maddeleri de satmaktadırlar. Avustralyalı büyük mağaza zincirleri genelde diğer ülkelerde bulunan kendi alım temsilcileri kanalıyla mal tedariklerini sağlamaktadırlar. Bu çerçevede, söz konusu temsilcilerle temas geçmek yararlı olacaktır. Ayrıca, Avustralya perakende piyasasının, büyük rekabetin olduğu ve alıcıların en iyi fiyatı buldukları ülkeden alım yaptıkları bir piyasa olduğunu geçiği unutulmamalıdır.

Genel olarak, Avustralya'ya mal ithalatında gümrük işlemleri kısa sürede, kolaylıkla tamamlanmakla birlikte, ürün sınıflandırması, gümrük işlemlerinin en etkin bir şekilde yürütülmesi ve olası yanlışların engellenmesi açısından deneyimli Gümrük Komisyoncuları ile çalışılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir. Gümrük Komisyoncuları/Acentelerinin listesi, eyaletlerin mahalli telefon rehberleri olan sarı sayfalardan (www.yellowpages.com.au) temin edilebilmektedir. Ayrıca gümrük acenteliği ve navlun sektörü firmalarının üye olduğu The Customs Brokers and Forwarders Council of Australia Inc isimli sektör kuruluşunun internet sitesine (<https://www.austrade.gov.au/contact/faqs/how-do-i-find-a-customs-broker-or-freight-forwarder-in-australia>) adresinden ulaşmak mümkündür.

Diğer taraftan, Avustralya elektronik ticaretin son derece yaygın kullanıldığı bir perakende pazarına sahiptir. Avustralya'da son beş yıldır sürekli olarak büyüme gösteren ve cep telefonlarına ilaveten tabletlerin de kullanımının yaygınlaşması ile artış hızı yükseliş trendinde olan online perakende sektörünün, başta ev tekstili, hazır giyim, ayakkabı ve mücevher sektörleri olmak üzere ülkemiz ihracatçıları için de önemli bir potansiyel sunduğu değerlendirilmektedir.

Ayrıca, ülke genelinde düzenlenen fuarlara firmalarımızın katılması yararlı olacaktır. Günümüzde firma iletişim bilgileri tedariki yolu ile dış ticareti arttırılma olanakları sınırlı düzeyde kalmakta, kişisel temas ve tanıtım büyük önem kazanmaktadır. Potansiyel alıcılara etkili tanıtım, doğrudan temas ve ürünleri sergilemek, göstermek ve bilgilendirmekten geçmektedir. Ayrıca, iş adamlarının karşılıklı ve sürekli olarak temas içinde olmaları ve birbirlerinin faaliyetlerinden bilgi sahibi olmaları önem taşımaktadır.

Avustralya ile Türkiye arasında karşılıklı ticari ilişkilerinin devamını veya iş hayatını etkileyecek siyasi veya ticari herhangi bir sorun bulunmamaktadır. Ancak Türkiye'nin Avustralya'ya ihracatının daha fazla artırılmasının önündeki en büyük engel, zaman farkı, uzaklık ve Avustralya'nın Çin, Tayland, Hindistan gibi ucuz mal üreten ülkelere yakın olması ve bölge ülkeleri ile ticarete ağırlık vermesi olduğu düşünülmektedir.

Para Kullanımı

Avustralya'nın para birimi Avustralya doları (A\$) olup, banknotlar 5, 10, 20, 50, 100 A\$'lık birimler halinde, madeni paralar ise 1, 2\$'lık birimler halinde basılmaktadır. Ayrıca, 1 A\$= 100 Cent (c) olup, 5, 10, 20, 50 Centlik madeni paralar şeklinde yürürlüktedir.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Diplomatik, Hizmet, Hususi ve Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir.

Avustralya'ya gelecek olan Türk vatandaşları Türkiye'deki Avustralya temsilciliklerinden vize almak zorundadırlar. Detaylı bilgi Ankara'daki Avustralya Büyükelçiliği'nin web sitesinden (<https://turkey.embassy.gov.au>) alınabilmektedir.

Avustralya gümrüklerinde oldukça katı kurallar mevcuttur. Bütün hayvanların, hayvansal ürünlerin, gıda maddelerinin, bitki ve bitkisel ürünlerin ülkeye sokulabilmesi için karantina kontrolünden geçmesi gerekmektedir; bu nedenle havaalanında yolcular bu tür ürünleri gümrük görevlilerine deklare ettirmelidirler. Bununla birlikte Avustralya dolarının ülkeye sokulmasında herhangi bir yasaklama yoktur. Ancak 10.000 A\$ üstündeki meblağların bildirilmesi gerekmektedir. Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi (<https://www.austrac.gov.au/individuals/travelling-and-australia-money>) adresinde yer almaktadır.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Çalışma Saatleri:

Çalışma saatleri genelde 09:00 – 17:00 arasındadır. Mağazalar ve alışveriş merkezleri Perşembe günleri 21:00'a kadar, haftanın diğer günleri saat 18:00'e kadar açıktır. Bankalar, Pazartesi-Perşembe 09:00–16:00, Cuma: 09:00 – 17:00'a kadar açıktır.

Resmi Tatil Günleri:

25 Aralık Noel Tatili
27 Aralık Boxing Day
01 Ocak -Yeni Yıl
26 Ocak -Ulusal Gün
25 Nisan -Anzak Günü
Paskalya Tatili (Nisan ayının 2. pazarı)

Bunlarla birlikte her eyaletin farklı resmi tatilleri bulunabilmektedir.

Kullanılan Lisan

Resmi dil İngilizce'dir.

Yerel Saat

Avustralya'da üç zaman dilimi vardır, Doğu, Merkez ve Batı.

Doğu dilimine Sidney, Melburn, Kanberra, Brisbane, Cairns Őehirleri dahildir.

Avustralya Doğu Standart Zamanı: GMT + 10 saat

Yerel Ölçü Birimleri

Metrik ölçü sistemi kullanılmaktadır.

Telefon Kodları

Avustralya'nın uluslararası telefon kodu +61'dir.

İklim

Avustralya'da mevsimlerin Kuzey yarımkürede bulunan ölkemize göre tam tersi aylarda gerçekleştiği unutulmamalıdır.

Ölkenin büyük bir kısmı tropik iklim şartlarını yaşamaktadır. Ölkenin önemli yerleşim birimlerinde kış aylarında da sıcaklık 0'ın altına düşmemektedir. Sidney'de kışın en düşük sıcaklık Haziran-Temmuz aylarında 15 °C derece gerçekleşirken, en yüksek sıcaklık Ocak ve şubat aylarında 25-30 °C derece olarak gerçekleşmektedir.

Ölkede Aralık ve Ocak aylarında yaz tatili ve Noel tatilinin birleşmesi nedeniyle Aralık ortasından Ocak sonuna kadar olan zaman gitmek için en kötü zamandır. Bu dönemde çoğu firma 3 hafta kadar faaliyetlerine ara vermektedir. Ayrıca bu tarihlerde oteller ve uçaklarda yer bulmak oldukça güçtür. Bu nedenle Avustralya'ya gitmek için en iyi zaman ilkbahar ve sonbaharın yaşandığı Ekim-Kasım veya Mart-Nisan aylarıdır.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Avustralya’da ticari faaliyetler, şahıs (sole proprietorship), ortaklık (partnership), ortak girişim (joint venture), tröst (trust) ya da şirket (company) kurarak yapılabilmektedir.

Şirket Kurma Prosedürü

Dünya Bankası Doing Business 2020 Raporunda, Avustralya’da işletme kurmak için 3 farklı işlem gerektirdiği ve bu işlemlerin 2 işgününde tamamlandığı ifade edilmektedir. Aşağıda bahse konu üç işlemin detayları sunulmaktadır.

Avustralya’da İşletme Kurma İşlemleri

İşletme Kurmak İçin Yapılması Gereken İşlemler	İşlem Süresi	Maliyet
Avustralya Menkul Kıymetler ve Yatırımlar Komisyonu’na (Australian Securities and Investment Commission, ASIC) ASIC Form 201 numaralı “Application for Registration as an Australian Company” dilekçesi ile başvurmak ve Şirket Statüsü (certificate of incorporation) ile şirket numarası (Australian Company Number, ACN) almak	1 iş günü	512 AUD
Yabancı firmalar Avustralya’da şube açabilmektedirler. Eğer yabancı bir firma Avustralya’da şube açmak isterse, Şirketler Kanunu (the Corporations Act) çerçevesinde yabancı şirket (foreign company) olarak tescil işlemini gerçekleştirmekle mükelleftir. Bahse konu işlem için, firmanın faaliyet gösterdiği ülkedeki Şirket Statüsü ve diğer ilgili belgelerin onaylı kopyaları ile birlikte, başvuru formu (Form 402, Corporations Act 2001) doldurularak Avustralya Menkul Kıymetler ve Yatırımlar Komisyonu’na (ASIC) müracaat edilmesi gerekmektedir. Avustralya’da şube açan yabancı firmaların kayıtlı ofislerinin Avustralya’da bulunması ve en az bir yerel yönetici tahsis edilmesi zorunludur. Tescil işleminin tamamlanmasını müteakip, yabancı firmaya Avustralya Kayıtlı Kurum Numarası (Australian Registered Body Number, ABRN) tahsis edilmektedir.	1 iş günü	512 AUD
Avustralya Vergi İdaresi’nden (Australian Tax Office, ATO) vergi numarası (Australian Business Number, ABN) almak	İnternet üzerinden başvuru yapılabilmekte ve 14 gün içerisinde gönderilmekte	Yok
İşçi tazminatı (Worker Compensation) için bir sigorta şirketine kayıt olmak	1 işgünü	Yok

Avustralya yasalarına göre, ticari şirketler kendi adına varlıklarını tutabilen ayrı tüzel kişiliklerdir ve kendi yükümlülüklerinden sorumludur. Avustralya’da özel (proprietary) ve halka açık (public) olmak üzere iki şirket türü bulunmaktadır. Halka açık şirketler Avustralya Menkul Kıymetler Borsası’na (the Australian Securities Exchange) kote olabilmektedir. Özel şirketlerin Avustralya içerisinde kayıtlı ofisinin olması gerekmele birlikte, pay sahiplerinin ikametine ve minimum sermaye miktarına ilişkin bir kısıtlama bulunmamaktadır.

Yabancı firmalar Avustralya'da şube açabilmektedirler. Eğer yabancı bir firma Avustralya'da şube açmak isterse, Şirketler Kanunu (the Corporations Act) çerçevesinde yabancı şirket (foreign company) olarak tescil işlemini gerçekleştirmekle mükelleftir. Bahse konu işlem için, firmanın faaliyet gösterdiği ülkedeki Şirket Statüsü ve diğer ilgili belgelerin onaylı kopyaları ile, Avustralya Menkul Kıymetler ve Yatırımlar Komisyonu'na ilgili başvuru formunu (Form 402, Corporations Act 2001) doldurarak müracaat etmeleri gerekmektedir. Avustralya'da şube açan yabancı firmaların kayıtlı ofislerinin Avustralya'da bulunması ve en az bir yerel yönetici tahsis edilmesi şarta bağlanmıştır. Tescil işleminin tamamlanmasını müteakip, yabancı firmaya Avustralya Kayıtlı Kurum Numarası (Australian Registered Body Number, ABRN) tahsis edilmektedir. Şubenin Avustralya'da faaliyete geçmesini müteakip, şube yetkilisi yabancı şirketin yıllık hesaplarını beyan etmek ve diğer raporlama sorumluluklarını yerine getirmekle mükelleftir. Konu ile ilgili detaylı bilgilere (<https://asic.gov.au/for-business/registering-a-company/steps-to-register-a-company/foreign-companies/>) adresinden ulaşılması mümkündür.

Yabancı yatırımcıların Avustralya'da mevcut şirketlere ortak olmaları veya kendi şirketlerini kurması kolaydır. Yabancı bir şirketin çeşitli şirket türleri arasından seçim yapma imkanı bulunmaktadır. Avustralya Şirketler Kanunu'na (the Corporations Law) göre hükmi şahsiyet, otomatik olarak bir Avustralya şirketi olarak kaydedilebilmektedir. Böylece, Avustralya genelinde iş yapabilme imkânı elde edilmekte olup, eyaletler ile bölgelerde ayrıca kayıt olmalarına gerek bulunmamaktadır. Avustralya'da faaliyette bulunacak şirketler muhasebe, mali dokümanlar, yıllık gelirler, genel kurul denetimleri ve kamuya açık kayıtlı ofis bulundurma konuları bakımından Şirketler Kanunu'na uymak zorundadırlar.

Yabancı şirketin, tamamen kendisinin sahibi olduğu ve hisse senedi çıkartmak istemediği bir yan-şirket kurmak istemesi halinde, en uygun şekil bir adi şirket kurmaktır. Zira adi şirket kuruluşunda uygulanan mevzuat daha basittir ve kuruluş maliyeti halka açık bir şirketten daha düşüktür. Ayrıca, bu şirket her an halka açık bir hale dönüştürülebilir. Ancak, bütün kolaylığa rağmen her zaman hukuki ve mali bir uzmanın yardımlarından yararlanmakta fayda görülmektedir.

Yabancı şirketler, Avustralya'da bağlı ortaklık (subsidiary) da kurabilmektedir. Bu amaçla yeni bir şirket kurulabileceği gibi, Avustralyalı bir şirketin satın alınması da mümkündür.

Yabancı şirketler Avustralya'da temsilcilik de açabilmektedir ancak temsilciliklerin ticari faaliyette bulunmaları mümkün değildir. Temsilcilik ofislerinin faaliyetleri, ticari nitelikte olmayan tanıtım ve reklam gibi faaliyetleri gerçekleştirmek ve irtibat bürosu olarak hizmet vermek ile sınırlandırılmıştır.

Yabancı şirketler de dahil olmak üzere, Avustralya'da faaliyet gösteren şirketler ticari faaliyetlerine son verseler dahi şirket feshedilmedikçe şirket tescilleri ASIC'de kayıtlı kalmaya devam etmektedir. Bu durumda, yıllık denetleme ücretinin ödenmesi dâhil olmak üzere ticari faaliyetini sonlandıran şirketler yasal gerekliliklere tabi olmaya devam etmektedirler. Şirketin feshi ise ancak Avustralya Menkul Kıymetler ve Yatırımlar Komisyonu'na yapılacak fesih başvurusu ile gerçekleşmektedir ve bahse konu işlem sonrası şirketin varlığı sona ermektedir. Konu ile ilgili detaylı bilgilere (<https://asic.gov.au/for-business/closing-your-company/>) adresinden ulaşılması mümkündür.

Avustralya'da şirket kurmaya ilişkin temel esaslar Şirketler Kanunu'nda (1989) yer almaktadır. Bu kanun hükümleri çerçevesinde, Avustralya'da faaliyet gösteren bütün şirketlerin kayıtları, Avustralya Menkul Kıymetler ve Yatırım Komisyonu (ASIC-Australian Securities and Investment Commission) tarafından tutulmaktadır.

Avustralya'da herhangi bir Eyalet içerisinde firma kaydını gerçekleştiren yabancı şirketler diğer bütün Eyalet ve bölgelerde de ticari faaliyetlerini gerçekleştirebilirler. Birçok yabancı menşeli şirket, Avustralya'da kurulmuş iştirakleri üzerinden faaliyette bulunmaktadır. Bu iştirakler hem sınırlı sorumluluğa hem de ayrı bir hukuki statüye sahiptirler.

Avustralya'da bir şirket, Avustralya Menkul Kıymetler Borsası'na kayıtlı olup halka açık bir şirket (public) olabilir veya sınırlı hisseli bir "proprietary" şirket (halka açık olmayan şirket) olabilir. Avustralya'da faaliyet göstermek isteyen yabancı şirketler, ASIC'a yabancı şirket olarak kayıt yaptırmakla yükümlüdürler.

Yabancı şirket olarak kayıt yaptırmaya esnasında aranan şartlar aşağıda listelenmektedir:

- Bildirim yapılabilmesi için yerel temsilcinin (kişi ya da şirket) atanması,
- Avustralya'da kayıtlı şirket ofisinin belirlenmesi,
- Şirket tüzüğü'nün son değişikliklerle birlikte güncel halinin ibrazı,
- Şirket ticaret sicilinin güncel halinin ibrazı,
- Şirket yöneticilerinin listesinin bildirilmesi, eğer Avustralya'da yerleşik olan var ise bu kişi ile yapılmış memorandumun başvuruya eklenmesi.

Avustralya dışında yaşayanların Avustralya'da şirket kurması durumunda en az bir şirket yöneticisi ya da şirket sekreterinin Avustralya'da ikamet etmesi zorunludur. Halka açık şirketlerde ise en az iki şirket yöneticisinin Avustralya'da ikamet etmesi zorunluluğu vardır.

Avustralya'daki her şirketin kanunen defter tutma zorunluluğu vardır.

Şirket faaliyete geçtikten sonra uyması gereken ilave yükümlülükler ise şu şekildedir:

- Şirketin kayıtlı ofisinin iş saatleri içerisinde açık olması,
- Şirket isminin görülebilir şekilde belirtilmesi,
- Şirket isminin ve ARBN numarasının tüm halka açık dokümanlarda belirtilmesi,
- Yerel bir çalışan kullanılmaya devam edilmesi,
- Yıllık finansal raporların ASIC'a sunulması,
- Kayıtların güncel tutulması.

Sosyal Güvenlik Uygulamaları

Avustralya'da, sosyal güvenlik sistemi emeklilik (superannuation) dışında primsiz olup, bütün yardımlar devletçe karşılanmaktadır. Sağlık hizmetleri de bu çerçevede devlet (Medicare) tarafından sağlanmaktadır.

Sosyal güvenlik, Federal Hükümetin sorumluluğunda olup, Beşeri Hizmetler Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Bakanlık sosyal güvenlik hizmetini, emeklilik ve sağlık gibi bir kısım alanlar dışında eyaletlerde "Centrelink" (Sosyal Güvenlik Kurumu) aracılığıyla yürütmektedir.

Centrelink, kişilere bir merkezden sosyal güvenlik ödemeleri hakkında bilgi ve yardım sağlayan ve iş bulmalarına yardımcı olan bir devlet kuruluşudur.

Avustralya sosyal güvenlik sisteminin dört temel özelliği bulunmaktadır:

- Sosyal güvenlik yardım ve hizmetleri, ülkede daimi ikamet hakkı olan herkesi kapsamaktadır.
- Sosyal güvenlik aylık ve ödeneklerinin miktarı, ilgilinin Avustralya'da veya Avustralya dışında başka bir ülke veya ülkelerden elde ettiği gelirlerin miktarı ve/veya sahip olduğu malvarlıklarının değeri dikkate alınarak tespit edilmektedir.
- Bu tür gelir ve malvarlıklarının belirli bir düzeyi aşması halinde aylık ve ödemelerin miktarı azaltılmakta ve belli bir üst sınırı aşması halinde ise tamamen kesilmektedir.
- Bazı sosyal güvenlik ödenekleri için öngörülen sürelerin hesaplanmasında, ilgilinin Avustralya'da ikamet ettiği süre göz önüne alınmaktadır.

Sosyal Güvenlik Yasasında öngörülen sosyal güvenlik yardım ve hizmetleri; Yaşlılık aylığı, Maluliyet Destek Aylığı, Dul Aylığı, Hastalık Ödeneği, Aile Yardımı, Analık Ödeneği başta olmak üzere çok çeşitli kalemlerden oluşmaktadır.

Sosyal güvenliğin bir başka boyutu da emeklilik (superannuation) konusudur. Bir iş sahibi olup, yanında eleman çalıştıran herkesin emeklilik ile ilgili yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu kapsamda işveren ve çalışan kişi tanımları yapılmış, ödenmesi gereken prim miktarı belirlenmiştir. Buna göre, belirli bazı istisnaların dışında, işverenin ödemesi gereken prim miktarı hesaplanmakta ve bunun ödenmemesinin ciddi cezai yaptırımları bulunmaktadır. Bunun oranı ücretin minimum %9,5'i olup, bu kesintinin işveren tarafından yatırılması gerekmektedir.

Avustralya vatandaşı olmamakla birlikte, Avustralya'da devamlı ikamet izni bulunanlar için de bu ödemenin yapılması gerekmektedir. Bu konuda ayrıntılı bilgi Avustralya Vergi İdaresi'ne ait (<https://www.ato.gov.au/Super/>) adresli internet sitesinde yer almaktadır.

Öte yandan çalışanların hastalık, kaza gibi durumlarla karşılaşmaları halinde mağduriyetlerini önlemek amacı ile "Workcover" olarak nitelendirilen bir uygulama bulunmakta olup, bu konudaki düzenlemeler eyalet hükümetlerince yürütülmektedir.

Bankacılık Mevzuatı

Avustralya'da ödemelerde yasal olarak sadece Avustralya doları kullanılmaktadır. Yabancı ülke paraları, uluslararası havaalanlarında, bankalarda, büyük otellerde ve çok yaygın olmayan döviz ofislerinde değiştirilebilir.

Avustralya'daki bankalar kendi aralarında büyük bir rekabet içindedir. Avustralya'da yirmiye yakın ulusal ve çok sayıda da uluslararası bankacılık grubu vardır. Büyük bankaların, tüm şehir ve eyalet merkezlerinde şubeleri bulunmaktadır. Avustralya'da 50 civarında faal banka ve 15,000 kadar ATM bulunmaktadır.

Bankaların mesai saatleri Pazartesi-Perşembe günleri 9:30-16:00, Cuma günleri 9:30-17:00 arasındadır.

Avustralya mali sisteminin üç parçadan oluştuğu söylenebilir. Bunlar, bankalar gibi mali teşebbüsler, düzenleyici kuruluşlar olan Reserve Bank ve Australian Prudential Regulation Authority (APRA)'dir.

Avustralya Merkez Bankası (Reserve Bank), (www.rba.gov.au), 1998 yılına kadar ticari bankaların gözetiminden sorumlu iken 1 Temmuz 1998 tarihinden itibaren, bu sorumluluk APRA tarafından üstlenilmiş ve Merkez Bankası para politikasından ve mali istikrardan sorumlu olmuştur.

Bütün havaalanlarında döviz büroları mevcuttur. Avustralya'ya ziyarette bulunacak kişilerin paralarını havaalanlarında ya da banka şubelerinde bozdurmaları tavsiye edilmektedir. Ayrıca, on bin doların üzerinde olan para girişi ve çıkışları yetkili makamlara bildirilmek zorundadır.

Başka yerlerde zor olabileceği için seyahat çekleri büyük otellerde ya da banka şubelerinde nakde çevirebilmektedir. Bazı bankalar seyahat çeklerini nakde çevirirken belli bir ücret talep edebilmektedir.

Vizeler

Avustralya'ya seyahat gerçekleştirmek isteyen kişilerin başvurabileceği vize türleri seyahat amacı ve kişinin durumuna göre değişebilmektedir.

Department of Home Affairs geçici ve daimi oturma vizesi vermekte ve vatandaşlık başvuruları ile ilgili kararları almaktadır (<https://immi.homeaffairs.gov.au/>). Seyahat edecek kişinin kendi durumu ve seyahat amacına uygun olan vize türünü bulmak için (<https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-finder>) adresi üzerinden "Visa Finder" gerecini kullanmaları gerekmektedir. Birçok vize türüne buradan başvuru gerçekleştirilmektedir.

Resident Return Vizeleri

Kişinin Avustralya'da, güncel ya da eski daimi oturma izninin bulunması ve yurtdışına gidip, Avustralya'ya daimi oturma izniyle dönmek istemesi durumunda, bir Resident Return vizesi (RRV) için başvuruda bulunması gerekebilir. Güncel daimi oturma vize süresinin dolmuş olması ya da dolmaya yakın bulunması durumunda, bu vizeyi almak gerekmektedir.

RRV, yolculuk olanağının geçerlik süresi içinde, yurtdışına seyahat edilmesine ve daimi oturma izni ile Avustralya'ya dönüş yapılmasına izin veren, kalıcı bir vizedir. Vize sahibinin Avustralya'da sürekli olarak kalmasını sağlar. Yurt dışına gitme niyetinin olmaması durumunda, RRV vizesine başvurulması gerekmemektedir. RRV ile ilgili daha fazla bilgi, (<https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-listing/resident-return-visa-155-157>) adresli internet sitesinde yer almaktadır.

Ziyaret Vizeleri

Geçici ziyaretçilerin, Avustralya’da kalacakları sürenin tamamı için vize almak üzere başvuruda bulunmaları gerekmektedir. Ziyaretin amacına göre değişik bir dizi geçici vize bulunmakta olup her vizenin özel koşulları vardır.

Çalışma Vizeleri

Ülkeye çalışma amaçlı seyahat etmek isteyen kişilerin çalışma vizesi altında yer alan vize türlerinden kendilerine uygun olana başvurmaları gerekmektedir. Alınabilecek vize türü kişinin ne kadar süre Avustralya’da kalmak istediğine bağlı olup genellikle “beceri eksikliği listesi”nde yer alan bir mesleğe sahip olunması gibi şartlar aranabilmektedir.

Geçici Çalışma Vizeleri

Bu vizeler, Avustralya işgücü piyasasındaki beceri eksikliklerini gidermek için öngörölmüş ve Avustralya'da iş teklif edilen kişilere verilmektedir. Geçici Beceri Eksikliği (TSS) vizesi ve Mevsimlik İşçi Programı dahil olmak üzere Avustralya'ya çeşitli geçici çalışma vizeleri vardır.

Geçici Beceri Eksikliği (TSS) vizesi, Geçici Çalışma (Nitelikli) vizesinin (alt sınıf 2018) yerini alan yeni bir vize olup yabancı işçilerin Avustralya'da dört yıla kadar zorunlu bir işte çalışmasına izin vermektedir (Bkz. Kısa Vadeli Nitelikli Meslek Listesi veya Orta ve Uzun Vadeli Stratejik Beceriler Listesi). Bu vizeye hak kazanabilmek için yabancı işçilerin onaylı bir Avustralyalı işverenden iş teklifi alması, iş için gereken beceri ve niteliklere sahip olması ve İngilizce dil gereksinimlerini karşılaması gerekir.

“Mevsimlik İşçi Programı” ise yabancı işçilerin tarım, ormancılık ve balıkçılık gibi sektörlerde çalışmak üzere altı aya kadar Avustralya'ya gelmelerine izin verir. Yine, bu vizeye hak kazanabilmek için, yabancı işçilerin onaylı bir Avustralyalı işverenden iş teklifi alması, iş için gereken beceri ve niteliklere sahip olması ve İngilizce dil gereksinimlerini karşılaması gerekir. Yukarıda belirtildiği gibi çok çeşitli vize türleri bulunmakta olup yalnızca çalışma hususuna yönelik dahi 43 adet vize tipi bulunmaktadır.

Aşağıda listelenmiş olan çalışma vizeleri Avustralya'nın Ankara Büyükelçiliği'nde değerlendirilmekte olup Türkiye, Gürcistan ve Azerbaycan'da ikamet eden kişiler buradan söz konusu vizeye başvurabilmektedirler.

19 Kasım 2016 tarihinden itibaren aşağıdaki vize sınıflarındaki başvurular (Geçici Çalışma (Uluslararası İlişkiler) (vize sınıfı 403) vizesi hariç) internet üzerinden yapılmaktadır.

Online başvuru yapabilmek için (<https://www.homeaffairs.gov.au/Trav/Visa/Immi>) üzerinden “ImmiAccount” oluşturulması gerekmektedir.

Geçici Çalışma (Kısa Süreli Çalışma) Vizesi (Vize Sınıfı 400)

Bu vize Avustralya'ya kısa süreli, özel uzmanlık gerektiren ve devamlı olmayan işlerde çalışma veya kısıtlı bazı koşullar altında, Avustralya'nın faydasına ilişkin bir faaliyet veya işte yer alma amaçlı geçici süre için seyahat etmek isteyen kişiler için uygundur.

Geçici Çalışma (Uluslararası İlişkiler) Vizesi (Vize Sınıfı 403)

Bu vize ise Avustralya'ya iki taraflı anlaşmaya bağlı olarak veya yabancı bir hükümeti temsil etme ya da Avustralya'da bir okulda yabancı dil eğitimi verme amaçlı geçici süre için seyahat etmek isteyen kişiler için uygundur.

Geçici Çalışma (Vize Sınıfı 408)

Bu vize bir Avustralya organizasyonunun daveti üzerine sürekli olmayan kültürel ya da sosyal bir faaliyete katılma veya Avustralya hükümetinin onayladığı bir etkinliğe katılma amaçlı geçici süre için seyahat etmek isteyen kişiler için uygundur.

Çalışma vizesine ilişkin detaylı bilgi (<https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-finder/work>) adresli internet sitesinde yer almaktadır.

Avustralya'da oturma izninin alınmasının yanı sıra diğer birçok konudaki faydalı bilgilere Avustralya Göçmen ve Çok Kültürlülük Bakanlığı'nın internet sitesinden ulaşılmaktadır.

Diğer taraftan, Avustralya'da firma kurulması veya taahhüt işleri alınması halinde, belirli süreye mahsus personel istihdamı için gerekli olan çalışma vizesi ve oturma izni konularında, aşağıda irtibat bilgileri verilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirlik/Ataşeliklerimizden ayrıntılı bilgi alınması mümkündür.

Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Level 8/24 Albert Rd, South Melbourne VIC 3205 Melburn/AVUSTRALYA

Tel: 0061/3/968 67 446

Santral: 0061/3/969 60 46

Faks: 0061/3/969 661 04

E-posta: melburn@csgb.gov.tr

Kaynak: T.C. Melburn Ticaret Ataşeliği, T.C. Sidney Ticaret Ataşeliği